ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ – ОЛИЙ БАХТ

OZBEKISTON KASABA UYUSHMALARI FEDERATSIYASI · FEDERATION OF TRADE UNIONS OF UZBEKISTAN

ИШОНЧ

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

6 ноябрь, пайшанба 1997 йил №130 (480)

Сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади

РАСМИЙ ХАБАРЛАР

Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Тараққиёт дастури билан Узбекистон ҳукумати ҳамкорликда ишлаб чиққан кадрлар тайёрлаш ва макроиқтисодий таҳлил лойиҳаси 1995 йилдан буён амалга оширияпти. Кеча ана шу лойиҳа доирасида халқаро марказ ташкил этиш тўғрисидаги ҳужжат имзоланди.

Халқаро марказ ташкил этиш тўғрисидаги янги ҳужжатга имзо чеккан ҳамда шу марказ фаолиятини мувофиқлаштиришни ўз зиммасига олган Президентнинг Давлат маслаҳатчиси В.Голишев бу воқеани ўта муҳим деб баҳолади.

***

Ливиялик таниқли ношир ва ишбилармон Муҳаммад Таҳсин Салоҳ ал-Хайётнинг мамлакатимизга ташрифи давом этмоқда. Кеча Муҳаммад Таҳсин ал-Хайёт Узбекистон Фанлар академияси Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институтида бўлиб, мазкур илм масканининг қўлёзмалар ва босма китоблар хазинасида сақланаётган Шарқ, хусусан, Марказий Осиё маданиятига доир нодир манбалар билан яқиндан танишди.

Иқтисодиёт хабарлари

Наманган. Германия Федератив Республикасининг «Шуманн ГМБХ», «Ветера Инженеринг Эстаблишмент» номли фирмалари билан Уйчидаги йигирув-тўқув ҳиссадорлик жамияти ўртасида қўшма корхона тузиш ҳаракати ниҳоясига етмоқда.

Ҳар икки томон шартларини яқинда Тошкентда ўтказилган «Тўқимачилик ва чарм ишлаб чиқариш саноати - 97» халқаро кўргазмаси кунларида келишиб олишди. Лойиҳа қиймати 24 миллион 497 минг немис маркасини ташкил қиладиган ушбу қўшма корхона ишга тушгач, йилига 3 минг 200 тонна дунё бозорида рақобат қила оладиган пахта ипи ишлаб чиқарилади. Шунинг 80 фоизини экспорт қилиш мўлжалланмоқда.

Наманган вилоятида амалга оширилаётган бундай ибратли ишлардан яна бири - жорий йилда вилоятдаги «Тола» ҳиссадорлик жамиятлари жаҳондаги бир қатор мамлакатлар билан алоқани мустаҳкамлаб, 42 минг тоннаға яқин пахта толасини четга экспорт қилдилар. Бу борада Поп, Норин, Наманган ва бошқа туманлардаги «Тола» ҳиссадорлик жамиятларининг хизматлари каттадир.

ЖИЗЗАХ. «Жиззахун» жамоа корхонаси томонидан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотларнинг сифати талаб даражасида эмаслиги истеъмолчиларнинг жиддий эътирозларига сабаб бўлаётган эди. Жамоа аҳли яқинда цехлардаги ўз муддатини ўтаб бўлган эски дастгоҳларни янгилади.Баъзилари эса қайтадан таъмирланди. Натижада корхонада маҳсулот салмоғи ошиб, сифати бирмунча яхшиланди. Ишлаб чиқариш ҳажми ўтган йилдагиларга нисбатан 15-20 фоизга ошди.

Корхона аҳли ўтган 9 ой мобайнида аҳоли ва хўжаликларга қарашли чорва моллари учун 2 минг 253 тонна тўйимли омухта ем ишлаб чиқарди. Бу ҳам ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 267 тонна кўп демакдир. Соф фойда эса 2 миллион 600 минг сўмни ташкил этди. Олинган фойда ҳисобига корхонада қурилиш ишлари амалга оширилмоқда.

Қорақалпоғистон. Қонликўл туманида узунлиги 18 километрли «Қундузли каналининг» 15 километрдан кўпроғи қайта таъмирланди. Бу ишда ҳозир 30 га яқин ер қазиш механизмлари ишлатилмоқда. Канал тўла ишга тушгач тумандаги «Қонликўл» шунингдек, Қўнғирот туманидаги «Жана талаб» ҳамда Ожиниёз номли хўжаликлардаги 37 та насосга эҳтиёж қолмайди. Аксинча йилига камида 700 тонна ёнилғи яъни 15 миллион сўм маблағни иқтисод қилиш имконияти яратилади.

Навоий. Қизилтепа туманидаги 1-агроқурилиш таъмирлаш хўжаликлараро корхонаси жамоаси ёғоч қипиғидан ҳам халқ истеъмоли моллари тайёрлашни туманда биринчи бўлиб ўзлаштирган эди. Бугунги кунда қурилиш ҳажми камайганлиги сабабли корхона жамоаси Учқудуқ шаҳри қурилишларида ишлашга қарор қилишди. Натижа кутилганидан ҳам яхши бўлаётир.

Жорий йилнинг ўтган даврида режадаги 7 миллион 700 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишлари ўрнига қарийб 22 миллион сўмлик қурилиш монтаж ишларини амалга оширишди. Ишлаб топилган маблағ ҳисобидан нафақада бўлган фахрийлар, кўп болали оилалар доимий моддий ёрдамни сезиб турибдилар. Шу мақсадда 38 минг сўмлик маблағ сарфланди.

Самарқанд. «Самарқанд-Сингапур» қўшма корхонасининг маҳсулотлари республикамизнинг барча вилоятларида маълум ва машҳурдир. Яқинда ана шу корхонада янги қувватлар ишга туширилдики, бу эса бир неча турдаги музқаймоқлар ишлаб чиқариш имконини беради. Ҳар соатда бу ерда 10 минг дона «Эскимо» музқаймоғи тайёрланади. Шуни ҳам айтиб ўтиш керакки, бугунгача 100 тонна аъло сифатли ана шундай маҳсулот истеъмолчиларга етказиб берилди.

Андижон. Яқинда вилоят ҳокимлигида Андижондаги бир қатор корхона ва ташкилотларнинг масъул кишилари иштирокида Евроосиё фонди билан ҳамкорлик қилишга бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди.

Америка Қўшма Штатларидаги Евроосиё фондининг республикамиздаги бўлими 4 йилдан буён фаолият кўрсатиб келмоқда. Бу фонд тараққиётга ёрдам берадиган ажойиб ғояларни амалга ошириш учун кўмаклашади. Энг яхши лойиҳалар конкурс асосида танлаб олиниб, 25 минг АҚШ долларигача бўлган миқдорда рағбатлантирилади. Ана шу ҳақда Евроосиё фондининг Тошкентдаги бўлими вакили Александр Давидов йиғилиш иштирокчиларига сўзлаб берди.

Яна шуниси муҳимки, Евроосиё фонди томонидан берилган маблағлар қайтариб олинмайди.

СУПЕРМАРКЕТЛАР – ДАЛАДА

Айни кунларда Фарғона вилояти пахта далаларида пахта йиғим-терими қизғин давом этмоқда. Шу дақиқаларда Фарғона вилоятининг қайси туман, хўжалик ёки пахтачилик бригадасида бўлманг, ҳаммаёқда ким ўзарга баҳси авж олганлигининг гувоҳи бўласиз. Айниқса, бунда меҳнаткашларга ҳар томонлама кўрсатилган ғамхўрлик ўз самарасини беряпти. Биз яқинда вилоятнинг бир қатор туманларида бўлиб, пахтакорларга қандай ғамхўрлик кўрсатилаётгани билан танишдик.

- Йиғим-теримда иштирок этаётганлар учун етарли шарт-шароит яратиш, иссиқ овқатларни ташкил этиш, уларга тиббий, маиший ва савдо хизмати кўрсатишни ташкил этишни ўз назоратимизга олганмиз,- дейди Учкўприк туман касаба уюшма қўмитаси раиси У.Абдураззоқова.- Теримчилар, механизаторлар ва ҳашарчиларга терган пахталари учун ўз вақтида пул тўланишини, илғорлар тажрибасини кенг оммалаштириш ишларини намунали ташкил этяпмиз. Айни кунларда туман маданият бўлими ҳаваскор санъаткорлари жамоа хўжаликларида пахтакорлар ҳамда ҳашарчиларга концертлар беришяпти.

Туман «Матлуботсавдо» бошқаруви пахтакорларга намунали хизмат кўрсатмоқда. Йиғим-терим мавсуми муносабати билан дўконлар иш жадвали ўзгартирилган. 30 дан ортиқ дала шийпонларида кўчма дўконлар ташкил этилди. Пахта қабул қилиш шахобчаларида эса умумий овқатланиш ва савдо дўконлари ташкил этилган. Қатъий режа асосида автомагазин хизмати жорий этилди. Шу мақсадда 3 та автомашина ажратилган.

Пахта йиғим-терими мавсумида дўконларда 8 хил турдаги озиқ-овқат маҳсулотларининг қатъий бўлишини таъминлаш чора-тадбирлари кўриляпти.

- Туманимиз тиббий ходимлари 143600 нафар фуқарога хизмат қилади. Туманда 245 та олий маълумотли шифокор, 1400 та ўрта тиббиёт ходимлари меҳнат қилади,- дейди Бувайда туман соғлиқни сақлаш бўлими мудири А.Имомов- Туман марказий шифохонаси қошида пахтакорларга тиббий-санитария хизматини ташкил этиш ва шу масалага доир ишларни идора этиб турувчи штаб тузилган.

- Йиғим-теримни уюшқоқлик билан ўтказиш, пахтакорларнинг маданий дам олишларини ташкил этиш, уларга кутубхона хизматини кўрсатишга алоҳида эътибор беряпмиз,- деди Бувайда тумани маданият бўлими мудири Ж.Акбаров.- Мавсум давомида пахтакорлар дам олишини кўнгилли ўтказиш, пахта тайёрлаш режасини муддатдан олдин бажарган бригада ҳамда хўжаликларда бадиий, мусиқий кечалар ташкил этиб, услубият маркази томонидан тайёрланган сценарий ва тавсиялар асосида тадбирлар ўтказиб боряпмиз. Туман маданият уйи қошида ташкил этилган «Табассум» халқ ашула ва рақс ансамбли томонидан қисқа давр ичида «Дўстлик», «Узумзор», «Навоий», Амир Темур, Алиқулов номли жамоа хўжаликлари бригада дала шийпонларида концертлар ташкил этдик.

Шуни айтиб ўтиш керакки, пахта йиғим-теримида туман бўйича 108 та кўчма кутубхона ташкил этилди. Бундай мисолларни вилоятнинг кўп туманларидан келтириш мумкин. Бутун эътибор пахтакорлар ва ҳашарчилар хизматига қаратилган.

Аҳмаджон ТЎХТАСИНОВ,
«Ишонч» мухбири

Аҳат Бозоров кўп йиллардан бери Навоий дон маҳсулот ишлаб чиқарувчилар акционерлик уюшмасида ишлаб келади. У ҳалол меҳнати туфайли оддий юк ташувчиликдан 2-ун сақлаш мудирлигигача кўтарилди. Ҳозир у мудирлик қилаётган ишхонада суткасига 200 тоннага яқин ун қабул қилиниб, вилоятларнинг туманларига ўз вақтида жўнатилмоқда.

Суратда: (чапдан) юкчилар Комил ХАЛИЛОВ, Холмамат ЖЎРАЕВ ва 2-ун сақлаш омбори мудири Аҳат БОЗОРОВ.
Нурмамат АЛМУРОДОВ олган сурат

ҚУРИЛИШДА БУРИЛИШ БЎЛДИ

Амударё тумани Манғит шаҳридаги ихтисослаштирилган қурилиш-монтаж ҳиссадорлик жамиятида мулк шакли ва ишлаб чиқаришга муносабат ўзгарганлиги боис сифат яхшиланди, суръат ортди. Ишловчиларнинг моддий манфаатдорлиги кескин юксалди. Жамоа турдош ишлаб чиқариш ташкилотлари ўртасида пешқадам бўлиб олди. Натижада тумандаги «Зарбдор» жамоа хўжалиги учун 12 километрлик газ тармоқлари тортиб берди. Жамиятга қарашли корхоналар томонидан 1.200 минг дона пишиқ ғишт, 300 тонна оҳак ишлаб чиқарилди ва режа ортиғи билан уддаланди.

Шунингдек, пешқадамлар Манғит шаҳрида бунёд этилаётган турар жой, «Қиличбой» жамоа хўжалиги ҳудудидаги 422 ўқувчига мўлжалланган мактаб биносини ҳам фойдаланишга топширишга қизғин тайёргарликлар кўрмоқда.

ЯХШИ ДАМ – МЕҲНАТГА ҲАМДАМ

«Тахиатошдон» очиқ турдаги ҳиссадорлик жамиятига қарашли санаторий-профилакторий Қорақалпоғистондаги турдош даволаш масканлари орасида ўзги хос нуфуз ва обрўга эга. Мустаҳкам тартиб-интизом, малакали тиббиёт ходимлари томонидан муолажа ишларининг юқори даражада олиб борилиши бу ерга келувчилар сонининг кескин ортишига сабаб бўлмоқда. Бунинг ўзига хос яна бир сабаби бор, албатта. Маъмурият ва касабақўм даволаш масканининг ҳамиша бир маромда ишлаши учун зарур инвертарлар, дори-дармонлар, энг муҳими, озиқ-овқатлар билан таъминлайди.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири

ЕТТИ ИҚЛИМ НАФАСИ

Теҳронда собиқ АҚШ элчихонаси олдида кўп минг киши иштирокида норозилик намойиши бўлиб ўтди. АҚШга қарши қаратилган норозилик тадбирларига бутун мамлакатда олдиндан пухта тайёргарлик кўрилди. Айни пайтда Эрон раҳбари бу норозилик чиқишлари Америка халқига эмас, балки АҚШ ҳукуматига қарши қаратилганлигини уқтирди.

* * *

Ҳиндистоннинг собиқ бош вазири Нарасимхо Рао порахўрликда айбланмоқда. У хусусан, навбатдаги сайловлардан бирида парламент аъзоларини сотиб олишга уринганликда айбланаётир. Бундай қисмат Туркиянинг собиқ бош вазири Тансу Чиллер хоним бошига ҳам тушди. Аксига фақат Чиллер хонимнинг ўзи эмас, унинг турмуш ўртоғи устидан ҳам тергов бормоқда.

* * *

БМТнинг Хавфсизлик кенгаши доимий аъзолари Ироққа нисбатан жазо чоралари кўрилишини ёқладилар. Ироқ АҚШнинг қуролланишга қарши экспертларини киритишдан бош тортганидан кейин унга нисбатан шундай чора кўрилиши назарда тутилаётир.

* * *

Германияда тўрт ишбилармон Россияда ишлаб чиқарилган «Скад» ракеталарини Ироққа қонунга хилоф равишда сотганликда айбланмоқда. Улар шундай савдо натижасида тўрт миллион доллар фойда кўрганликларини тан олганлар. Ироқ «Скад» ракеталари ёрдамида ўз вақтида Исроил ва Саудия Арабистонидаги нишонларни ўққа тутган.

* * *

Хитой матбуоти мамлакат раҳбарининг АҚШга ташрифи якунларини Хитой учун янги даврнинг бошланиши сифатида юқори баҳолади. Хитой давлат кенгаши раисининг АҚШга ташрифи кутилганидан ҳам самарали бўлди. АҚШ Хитойни инсон ҳуқуқлари қонун-қоидаларига тўла риоя қилмаётганликда айблаётган бўлишидан қатъий назар икки мамлакат ўзаро муносабатларни янги босқичга олиб чиқдилар.

* * *

Толибон вакиллари Афғонистонда порахўрлик ва ришвахўрлик авж олишига собиқ Совет Иттифоқининг таъсири остидаги коммунистик тузум сабабчи бўлган, деб ҳисобламоқдалар. Толиблар шунингдек, бевосита ўзлари ҳам ғалати талабларни қўймоқдалар. Жумладан, эркакларнинг сочлари маълум узунликдан ортиқ бўлишига мутлақо йўл қўйилмаяпти.

* * *

Парижда юк машиналарининг ҳайдовчилари иш ташлаш ўтказдилар. Улар шу тариқа йирик кўчаларда қатнов тўхтатиб қолишига ҳам сабабчи бўлдилар. Ҳайдовчилар иш ҳақи оширилиши ва иш вақтининг қисқартилишини талаб қилмоқдалар.

* * *

Туркия маъмурлари грузиялик бир гуруҳ тележурналистларни мамлакатдан мажбуран чиқариб юбордилар. Туркия томони қўшни давлат журналистларини жосуслик хатти-ҳаракатларида айблаб, шундай йўл тутди. Грузиялик журналистлар эса икки мамлакат халқлари дўстлиги ҳақида ҳикоя қилувчи кинофильмни суратга олиш ниятида Туркияга борганликларини эътироф этмоқдалар.

Жаҳон ахборот агентликларининг материаллари асосида

Бизнинг шарҳ

САМАРАЛИ ЁРДАМ ЧОРАЛАРИ

Аввало, ***санация*** сўзининг маъносини тушунтирадиган бўлсак, бу сўз лотинча «Sanatio» бўлиб, луғавий маъноси даволаш, соғломлаштириш,корхона, фирма, хўжаликларнинг банкротликка тушиб қолмаслигини таъминлайдиган чора-тадбирлар тизими. Одатда санация давлат ёки банклар томонидан олиб борилади. Узбекистон Республикаси Президентининг «Қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш масалалари бўйича ҳукумат комиссиясини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармойиши қизиқиш билан кутиб олинди.

Шундай қилиб, қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш деғанда уларни соғломлаштириш чора-тадбирларини ишлаб чиқиб амалга ошириш тушунилади.

Дарҳақиқат, мамлакатимиз қишлоқ хўжалиги катта имкониятга эга бўлгани ҳолда аҳолига етказиб бериладиган озиқ-овқат маҳсулотлари тиббий меъёрларга қараганда анча кам миқдорда етиштирилади. Мамлакат саноати таркибида озиқ-овқат салмоғи 18 фоиздан кўпини ташкил қилади.

Бугунги кунда қишлоқ хўжалигидаги аҳволни яхши деб бўлмайди. Дебитор ва кредитор қарзлари йилдан-йилга ошиб бормоқда. Улар орасидаги тафовут 20 млрд. сўмдан ошиб кетди.

Кўпчилик хўжаликлар оғир молиявий аҳволга тушиб қолганлар. Бундай хўжаликларнинг сони йилдан-йилга камайиш ўрнига ортиб бормоқда. Қишлоқ хўжалик корхоналарининг оғир молиявий аҳволга тушиб қолишининг сабаблари ранг-баранг.

Булар қаторига ерлар мелиоратив ҳолатининг ёмонлашуви туфайли ҳосилдорликнинг пасайиб, меҳнат сарфининг кўпайиб кетиши, уруғчилик соҳасидаги камчиликлар, мелиорация шахобчаларининг ишдан чиққанлиги, техника ёқилғи-мойлаш материаллари, уғит нархининг ошиб кетганлиги ва бошқаларни киритиш мумкин. Умуман олганда, қишлоқ хўжалигидаги бугунги аҳвол санация қилиш масаласини долзарб муаммога айлантирди.

Шунинг учун Узбекистон Республикаси Президенти «Қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш масалалари бўйича ҳукумат комиссиясини ташкил этиш тўғрисида»ги Фармойиш чиқарди. Комиссия асосан белгиланган вазифаларни мунтазам равишда бажармай келаётган, молиявий жиҳатдан оғир аҳволга тушиб қолган, улкан дебиторлик қарзлари ва тўловлари зиммасида бўлган,яъни банкротлик ҳолатидаги қишлоқ хўжалиги корхоналари тақдирини ҳал этиш бўйича таклифларини тайёрлайди.

Ҳукумат комиссияси 10 кун муддат ичида қишлоқ хўжалик корхоналарини иқтисодий жиҳатдан ночор деб топиш тартиби ва қишлоқ хўжалиги корхоналарини санация қилиш тартибини ишлаб чиқиб,тасдиқлаши лозим.

Ундан ташқари ҳукумат комиссияси зиммасига қуйидаги вазифалар юклатилган:

-зарар кўриб ишлаётган ва иқтисодий жиҳатдан ночор қишлоқ хўжалик корхоналарини инвентаризация қилишларини мувофиқлаштириш;

- қонунчиликка мувофиқ тарзда бундай хўжаликларни санация қилиш бўйича белгиланган тадбирларни тайёрлаш ва амалга ошириш;

- қишлоқ хўжалиги корхоналарининг молиявий ҳолатини мустаҳкамлаш ҳамда уларнинг банкротликка тушиб қолишининг олдини олиш бўйича ягона давлат сиёсатини ўтказиш;

-иқтисодий жиҳатдан ночор қишлоқ хўжалик корхоналарини молиявий соғломлаштириш ҳамда уларни бошқаришни ташкил этишни яхшилаш бўйича чора-тадбирлар ишлаб чиқиб,амалга ошириш;

-қишлоқ хўжалик корхоналарини иқтисодий жиҳатдан ночор ҳолатга олиб келган мансабдор шахсларнинг жавобгарлик даражасини кўриб чиқиш;

- қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилишга ажратилган маблағлардан аниқ мақсад йўлида ва самарали фойдаланишни назорат қилиш.

Қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш масалалари бундан буён доимий равишда олиб борилади.

Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасига ҳукумат комиссияси иштирокида бир ой муддат ичида «Қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш ҳақида»ги Қонун лойиҳасини ишлаб чиқиб, Олий Мажлисга кўриб чиқиш учун тақдим этиш вазифаси топширилган.

Шубҳа йўқки, қишлоқ хўжалик корхоналарини санация қилиш масалалари бўйича ҳукумат комиссиясини ташкил этиш тўғрисидаги Узбекистон Республикаси Президентининг Фармойиши қишлоқда ишлаб чиқаришни ривожлантириш, бу ердаги меҳнат аҳли турмуш даражасини юксалтириш йўлидаги ғамхўрликнинг янги ёрқин далилидир.У, албатта, қишлоқ хўжалик корхоналарининг фаолият самарасини оширишга хизмат қилади.

С.САЛИМОВ,
профессор.

«Ишонч» мақолалари изидан

«Бозордаги сунъий дарвоза»

«Ишонч» рўзномасининг 1997 йил 13 сентябрь сонидаги «Бозордаги сунъий дарвоза» сарлавҳали танқидий мақоласи вилоят ҳокимлигида шаҳар, туман ҳокимларининг савдо бўйича ўринбосарлари ва вилоят савдо ташкилотларининг раҳбарлари иштирокида атрофлича муҳокама қилинди.

Дўстлик туманидаги савдо шохобчаларида санитария назоратини сусайтириб юборгани учун санитария бўлими мудири М.Худойбердиев, маҳсулотларда нарх кўрсаткичларининг бўлишини ва савдо маданиятига амал қилинишини таъминламагани учун туман матлубот кооперацияси ҳиссадорлик жамияти раисининг ўринбосари А.Шавқиев, дўкон мудирлари А.Саидахмедов, И.Раҳимов, М.Турсунов, О.Қурбонов ва Ю.Эргашевлар қаттиқ огоҳлантирилдилар. Савдо дўконларида 8 турдаги энг зарур озиқ-овқат ва ноозиқ-овқат маҳсулотларининг узилишига йўл қўйгани ва бошқа камчиликлари учун туман матлубот кооперацияси ҳиссадорлик жамияти раиси Б.Порсаев ва бош ҳисобчи Ф.Файзиев эгаллаб турган вазифаларидан озод қилиндилар.

«Ишонч» рўзномаси мухбири А.Эргашевга хизмат вазифасини бажаришда унга кўмаклашиш ўрнига ҳар-хил расмиятчиликка йўл қўйгани Пахтакор туман ҳокимининг ўринбосари Н.Саидқуловга кўрсатиб ўтилди ва бундай ҳолларнинг бошқа қайтармаслик чоралари кўрилди.

Вилоятдаги савдо дўконларида 8 турдаги маҳсулотларнинг узлуксиз бўлишини таъминлаш, четдан марказлашган ҳолда маҳсулотлар келтириш, дўконларнинг санитария аҳволини яхшилаш, муддати ўтган маҳсулотларнинг савдода бўлишига йўл қўймаслик ва сотувчиларнинг савдо маданиятига қатъий амал қилишларини таъминлаш бўйича барча зарурий чора-тадбирлар белгиланди.

Б.УЗОҚОВ,
Жиззах вилояти ҳокимининг ўринбосари.

«Ишонч»да босилмаса ҳам

«Ҳурматли таҳририят. Мен 1992 йил мустақил республикамизда чиқарилган 12 фоизли облигациялардан бир неча ўн минг сўмлик сотиб олган эдим. Ҳозир бу облигациялар ҳаракатда эмас. Бу облигациялар тақдири нима бўлади? Биз бу пулларимизга куйиб қолмаймизми? Сизлардан илтимос бизларга шу ҳақда маълумот берсангиз.

М.Муродова,
Наманган шаҳри».

Таҳририятимизга худди шу мазмундаги мурожаатлар кўплаб бўлаётганлигини инобатга олиб ушбу мактубни шарҳлаб беришни сўраб Узбекистон Республикаси Молия вазирлигига йўллаган эдик. Давлат қимматли қоғозлари эмиссияси бош қармаси бошлиги Д.Шодибеков бизга шу мактуб юзасидан қуйидагича жавоб йўллаган:

«Узбекистон Республикаси Президенти ҳузуридаги Иқтисодий ислоҳот, тадбиркорлик ва хорижий сармоялар бўйича Идораларaро кенгашнинг 1997 йил 6 февралдаги ва Узбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1997 йил 19 февралдаги «Инсон манфаатларини таъминлаш борасида 1997 йилда амалга ошириладиган чора-тадбирлар дастури тўғрисида»ги қарорларига мувофиқ, Узбекистон Республикаси Молия Вазирлиги олдига 1992 йилда чиқарилган Узбекистон Республикаси 12 фоизли ички ютуқли заёмлардаги аҳоли даромадларини индексация қилиш бўйича таклифлар ишлаб чиқиш масаласи қўйилган эди.

Узбекистон Республикаси Молия вазирлиги ушбу масалани давлат бюджети учун оғирлик қилмайдиган тарзда ҳал қилиш ва аҳоли қўлидаги заёмларни заёмлар тиражи ўтказилаётган вақтидаги қиймати заёмлар индексация қилингандан кейинги қийматига иложи борича тенг бўладиган ҳолда индексация қилишни кўзда тутадиган таклифларни ишлаб чиқди ва кўриб чиқиб қарор қабул қилиш учун ҳукуматимизга тақдим этди.

Ишончимиз комилки, Узбекистон Республикаси 12 фоизли ички ютуқли заёмлари тўғрисидаги масала ҳам ўз навбатида ижобий ҳал бўлади. Қабул қилинган қарорлар ҳақида аҳоли оммавий ахборот воситалари орқали ҳабардор қилинади».

Касаба уюшма ҳаёти

ХАВФСИЗ МЕҲНАТ УЧУН

Меҳнатни муҳофаза қилиш тўғрисида Қонун ишлаб-чиқариш усуллари, мулк шаклидан қатъий назар меҳнатни муҳофаза қилишни ташкил этишнинг ягона тартибини белгилайди ҳамда фуқароларнинг соғлиги ва меҳнати муҳофаза қилинишини таъминлашга қаратилган.

Ушбу қонун инсоннинг меҳнат жараёнидаги хавфсизлиги, сиҳат-саломатлиги ва иш қобилияти сақланишини таъминлашга қаратилган ижтимоий-иқтисодий, ташкилий, техникавий санитария-гигиена ва даволаш-профилактика тадбирлари ҳамда воситалари тизимидан иборатдир.

Тармоқ касаба уюшма қўмиталари бу йўналишда ўз фаолиятларини халқ таълими бошқармалари, бўлинмалари, ўқув юртларининг маъмуриятлари билан биргаликда олиб боришади.

Тармоқнинг ҳар бир бўлимида маъмурият билан касаба уюшмалари ўртасида жамоа шартномалари тузилиб, меҳнат муҳофазаси, унинг хавфсизлиги масалалари назорат остига олинган.

Меҳнат муҳофазаси бўйича Қонун ва бошқа меъёрий ҳужжатларга риоя қилиниши устидан жамоатчилик назоратини ташкилотнинг ходимлари орасидан сайланган меҳнат муҳофазаси вакили олиб боради. Ундан ташқари шу масалаларга касаба уюшма қўмиталарининг эътиборини янада кучайтириш мақсадида, тармоқ касаба уюшмаси ходимлари Марказий қўмитаси раёсатининг 1995 йил 24 декабрь куни қабул қилган қарорига биноан вилоятлар, Қорақалпоғистон Республикаси, Тошкент шаҳри тармоқ қўмиталарида касаба уюшма бюджети ҳисобидан штат жадвалига меҳнат техник назоратчилари киритилган. Шуни айтиш керакки, улар томонидан ўтган йили ва шу йил давомида 600 дан кўп текширувлар ўтказилиб, 4000 га яқин меҳнат ҳақидаги қонун талаблари меҳнат ва атроф-муҳит муҳофазаси қоида ва меъёрларининг бузилиши аниқланган. 115 та тармоққа қарашли қатор корхоналар, устахоналар тўхтатиб қўйилди. Республикадаги кўплаб мактаблар фаолиятида қўпол камчиликлар аниқланди. Мансаблар шахсларга нисбатан чоралар кўрилди. Янгиер шаҳар 7-мактаб раҳбари, муовини, ўқитувчиси, Боёвут тумани 69-мактаб интернат раҳбарияти ва тарбиячилари ва бошқалар жавобгарликка тортилди. Шуни таъкидлаб ўтиш керакки, текширув натижалари Андижон, Наманган, Тошкент, Навоий, Жиззах вилоятлари, Тошкент шаҳар ва туманлар касаба уюшмаси қўмитаси раёсати ва пленум йиғилишларида мунтазам равишда муҳокама этилмоқда.

(Давоми 2-бетда)

ХАВФСИЗ МЕҲНАТ УЧУН

(Давоми. Боши 1-бетда).

Меҳнатни муҳофаза қилиш андозалари, қоида ва меъёрлари талабга мос қилиб таъминланиши, ишлаётганлар саломатлиги учун зарарли ва хавфли бўлган ишларда белгиланган махсус кийим ва бошқа ҳимоя воситаларининг ўз вақтида берилиши, ходимларни бепул мажбурий тиббиёт кўригидан ўтказилиши ҳамда ишлаб-чиқаришда жабрланган ходимларга зиён етказилгани учун корхоналарнинг моддий жавобгарлиги талабининг бажарилиши масалалари тармоқ касаба уюшма қўмиталарининг назоратида бўлиб туриши — бу қонуний талабдир. Агар шу талаблар ва айниқса, «Меҳнатни муҳофаза қилиш» Қонунининг 14-моддасига биноан ҳамма вилоят, шаҳар, туман халқ таълими бошқармалари, бўлимлари қошида ва ҳамма ўқув юртлари, Фанлар Академияси ташкилотларида меҳнатни муҳофаза қилиш хизматлари ташкил этилганда, бугунги кунда юз бераётган баъзи бир фожеали ҳолларнинг олди олинган бўлар эди.

Тармоқ касаба уюшма қўмиталари шу мавзуда аввалambор, ташкилотдаги техника хавфсизлиги шароитларини ўрганиб чиқиб, ҳар йили «меҳнат муҳофазаси» битимини, меҳнат муҳофазаси вакили, комиссия ва хизмат ходимини, маъмурият раҳбарларини шу соҳада олиб бораётган ишларини назорат қилиш ва керак бўлса, уларнинг касаба уюшма қўмиталарининг йиғилишларида ҳисоботини кўриб чиқиб тадбирлар белгилашлари лозим. Ўқув юрти, ўқиш ва меҳнат қилиш хоналарида, устахона, жисмоний-тарбия хонаси ва спорт майдончаларида қозон-иситгич тизимида, ётоқхоналарда, техника хафсизлиги меъёр ва қоидаларининг бажарилишини назорат қилиши лозим. Тўғри, бу борада жойларда илғор тажрибалар тўпланган. Тошкент Давлат университетида, Тошкент тўқимачилик ва енгил саноат институтида, Тошкент автомобил йўллари институтида инсон манфаатлари йилида ходимлар саломатлигига зарарли иш жойларида хизмат қилувчиларга вақтида бепул тиббий кўрикдан ўтказиш, хизматчиларга вақтида техника хавфсизлиги бўйича кўрсатма бериш, меҳнат кодекси ва бошқа ҳукумат қарорлари асосида тармоқ ходимларига берилган имтиёзлардан фойдаланиш, шахсий ҳимоя воситалари ва махсус кийим билан таъминлаш ва бошқа тадбирлар битимига киритилган ва улар ўз вақтида бажарилмоқда. Навоий вилояти касаба уюшмаси қўмитаси шу йил ўз раёсатида Навоий Давлат кончилик институти ва Навбаҳор тумани халқ таълими бўлими раҳбарларининг битим ва шартномаларнинг бажарилишини эшитди ва қўшимча тадбир ишлаб чиқди.

Тошкент Давлат Техника Университетида касаба уюшма қўмитаси икки марта жамоа шартномасининг бажарилиши тўғрисида факультет ва ректорат раҳбарларининг ҳисоботини эшитди. Бу йил техника хавфсизлиги талаб ва қоидаларини кафедра ва факультетларда бажарилиши тўғрисида Университет бош муҳандиси ҳисобот берди. Лекин айрим жойларда бу муҳим ишга етарли эътибор берилмаяпти. Қарши Давлат Университети маъмурияти ва касаба уюшма қўмитаси ўртасида ҳар йили тузиладиган шартномада биноларни қишки мавсумга тайёрлаш ва санаторий-профилакторий шароитини яхшилаш режалаштирилади. Аммо бажарилмай қолаяпти. Хоразм вилояти ўқитувчилар малакасини ошириш институтида ҳам шундай аҳволни кўриш мумкин.

Меҳнатни муҳофаза қилиш қонунининг 24-моддасида касаба уюшма қўмитасига меҳнатни муҳофаза қилинишига доир ҳуқуқларни ҳимоя этиш бўйича ваколатларини ҳар доим бажариш юклатилган. Шуни айтиб ўтиш кераккки, меҳнатни муҳофаза қилиш ва техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилишда ўз вақтида тузилган жамоа шартномасининг (битим) ўрни катта аҳамиятга эга. Айрим тармоқ ташкилотларида тузилган жамоа шартномаларида иш ҳақи бериладиган кунлар аниқ кўрсатилмаган, корхонада маданий ва жисмоний тарбия-спорт тадбирлари ўтказиш учун йиллик иш ҳақи жамғармасининг маълум фоизини касаба уюшма қўмитаси ҳисобига ўтказиб бериш масаласи киритилмаган. Махсус кийим билан таъминлаш белгиланмаган. Ишлаб чиқаришда бахтсиз ҳодиса туфайли ёки иш билан боғлиқ ҳолда жароҳат олган ходимларга бир вақтда тўланадиган товон пулининг аниқ миқдорини кўрсатиш (бир йиллик иш ҳақидан кам бўлмаслиги керак) масаласи киритилиши лозим. Ундан ташқари тармоққа қарашли қўмиталар таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси вилоят (республика, шаҳар) қўмитаси вилоят касаба уюшмалари кенгаши ўртасида тузиладиган шартномага тармоқ ходимлари, талаба ва ўқувчиларнинг ҳуқуқий манфаатларини ҳимоя қилиш ва уларни ижобий ҳал этишда вилоят касаба уюшмаси кенгашининг бевосита кўмаги ва аралашувига муҳтож бўлган масалаларни киритиш лозим. Ҳозирги кунда республика ҳудудларида пахта мавсуми давом этмоқда. Барча олий ва ўрта махсус ўқув юртлари касаба уюшма қўмиталарининг бу борадаги ишлари уларнинг бугунги фаолиятининг энг муҳим масаласи десак, янглишмаймиз. Талаба ва ўқувчи ёшларга ишлаш, яшаш ва ҳордиқ чиқариш учун шарт-шароитларни яратиш, ҳашарчиларга иш ҳақини ўз вақтида таъминлаб бериш, меҳнат муҳофазаси ва техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилинишига, тартиб-интизомни сақлаш, моддий-маънавий рағбатлантириш каби муҳим ва масъулиятли масалалар ечимини топмоқда. Лекин шуни айтиш кераккки, техника хавфсизлиги қоидаларига риоя қилинишига айрим жойларда масъулият билан қаралмаяпти. Бу йилги мавсумда Бухоро вилоятида одамларни ташишга мосланмаган транспортда ҳашарчилар аварияга учраб, 6 ўқувчи ва ходим оғир жароҳатланган. Бир ўқувчи бевақт ҳаётдан кўз юмди.

Шундай ачинарли ҳодисаларга йўл қуйирмаслик керак. Соғлом ва ҳавфсиз меҳнат шароитини яратиш, вақтида қонун-қоидага мувофиқ кўрсатма бериш, жавобгар шахсларнинг ўзларига топширилган вазифани виждонан бажариш юзасидан бурчлари ҳисобланади. Умуман айтганда, бу масалалар касаба уюшма қўмиталарининг ва раҳбариятининг доимо назоратида бўлиб, ўз ечимини уларнинг ҳар кунги фаолиятида топиши керак.

Э. ҒОИБНАЗАРОВ,
Таълим ва фан ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси бош техник-назоратчиси.

Касаба уюшма ҳаёти

МАҚСАД - ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

Республикамизда пахта йиғим-терим мавсуми бошланиши биланоқ катта-ю кичик рисқимиз бўлган даладаги ҳосилни ўз вақтида йиғиб-териб олишни ўйлайди. Мана шундай долзарб, ҳал қилувчи дамларда жамоа хўжаликларининг бошланғич касаба уюшма қўмиталарига ҳам масъулиятли вазифа юклатилган. Теримчиларнинг яшашлари ҳамда дам олишлари учун шароит яратиб бериш, уларни иссиқ овқат билан таъминлаш, дала шийпонларини талаб даражасида жиҳозлаш шулар жумласидандир. Қуйидаги эътиборингизга ҳавола этиладиган лавҳаларда касаба етакчиларининг терим мавсумидаги фаолияти ҳақида ҳикоя қилинади.

Излаган имконият топади

Жиззах туманидаги Ҳамроқул Носиров номли жамоа хўжалиги касаба уюшма қўмитасининг раиси Санақул Қаюмовнинг асли касби агрономлик. Узоқ йиллардан буён касабақўм раиси. Камтар, лекин ўз вақтида талабчан, ишни кўзини биладиган раҳбарлардан.

Суҳбатлашиб гапига тўймайсиз. Санақул аканинг яна бир хислати бор. Бу ҳам бўлса санъатни яхши тушунади, қадрига етади. Биз у киши билан бригада шийпонида суҳбатлашдик.

- Биз касаба уюшма ходимларига катта масъулият юкланган,- дейи Санақул ака. Илғорларни рағбатлантиришга катта эътибор бермоқдамиз. Жамоамизда Муса Сарибоев бошлиқ бригада аъзолари йиллик режани хўжаликда биринчи бўлиб бажаришганди. 20 гектар пахта майдонидан 56 тонна ҳосил йиғиштириб олишди. Шу куни дастурхон ёздик. Бригадирга эса гилам совға қилдик. Биласизми агар меҳнаткаш ўз меҳнатининг қадрига етишаётганини ҳис қилса янада самаралироқ ишлашга ҳаракат қилади.

Бу йил хўжалик деҳқонлари 450 гектар майдонга чигит экишганди. Гектаридан 31 центнердан жаъми 1400 тонна ҳосил йиғиштириб олинди.

Хўжаликда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашга ҳам катта эътибор берилмоқда. Шу йил бошидан бери меҳнаткашларга 3 тоннадан зиёд гуруч, 1 тонна 300 килограмм ун, 200 килограмм мой тарқатилган. Кам таъминланган оилалар чорваси учун эса 190 тонна сомон, 24 тонна беда улашилган: Хўжаликдаги 90 нафар уруш қатнашчиларининг ҳурмати ўрнига қўйилмоқда. Хўжаликда меҳнаткашларни ҳуқуқий ҳимоялашга ҳам катта аҳамият берилмоқда. Бу ҳақда Санақул ака шундай дейдилар:

- Кишиларга ишониш керак. Шундагина улар ҳеч қачон панд беришмайди. Масалан хўжалигимиз бош муҳандиси Тўйчи Олимовни техника таъминотини ўз вақтида йўлга қўя олмади деган айб билан ишдан бўшатишмоқчи бўлишди. Лекин биз унинг ҳалол, ростгўй инсон эканлигига ишонардик. Касаба уюшма қўмитаси фаоллари биргалашиб ишда олиб қолдик. Ишончимизни оқлаяпти.

Техника хавфсизлиги масаласи ҳар доимо диққат эътиборимизда. Шу мақсад учун йил бошида 100 минг сўм ажратилганди. Таклиф билан чиқиб, уни 230 минг сўмга етказилишига эришдик. Механик ҳайдовчиларимизни махсус кийим-бош, дефолиантлар билан ишлайдиганларни махсус ҳимоя воситалари билан таъминланяпмиз. Кези келганда шуни айтмоқчиманки ҳозирги пайтда ҳар бир касаба фаоли ўқиш-ўрганишдан, изланишдан тўхтамаслиги зарур. Бу меҳнаткашларнинг оғирини енгил қилишда, давр руҳини ҳис этишда муҳим омилдир. Шундагина кишилар унга ишониб, орқасидан эргашадилар.

Ҳа, қаерда сўз билан иш бир бўлса яхши натижаларга эришиш мумкин. Биз бунга касабақўм саркори Санақул Қаюмов фаолиятини ўрганиб, яна бир бор ишонч ҳосил қилдик.

Қўлни қўлга бериб

Жиззах туманидаги Х.Олимжон номли ҳиссадорлик жамиятининг идорасига кириб келганимизда вақт пешиндан ўтганди. Хўжалик касаба қўмитасининг раиси Саъдулла Худоёровни суриштирганимизда унинг иш билан туман халқ маорифи бўлимига кетганини айтишди. шу пайт идорага жамоа хўжалигининг раиси Мўминжон ака Қаҳҳоров кириб келди. Бир раисни нафақат туманда, балки Жиззах вилоятида биринчилардан бўлиб йиллик пахта тайёрлаш режасини бажарилганлиги билан табрикладик. Табиатан сўзамол ва ҳазилкаш Мўминжон ака билан бир зумда суҳбатимиз қовушиб кетди.

- Дарҳақиқат, кейинги пайтда меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоя қилишни касаба уюшма қўмитаси билан ҳамкорликда йўлга қўйганмиз,- дейдилар Мўминжон ака. Баъзида бирор масала юзасидан тортишиб қоламиз. Лекин шундай бўлса-да тезда тил топишиб кетамиз. Аҳир иккаламизни ҳам мақсадимиз халқимизнинг ҳаётини фаровон қилишда. Касабақўм раиси - Саъдулла Худоёров кўпни кўрган, мулоҳазали босиқ йигит. Узоқ йиллар хўжалигимиз худудиаги мактабга директорлик қилган, меҳнаткашларимиз касаба уюшма қўмитасининг ҳисобот-сайлов йиғилишида унга катта ишонч билдириб касаба ташкилотига раис этиб сайлашди. Гаплашсангиз мени гапларимга ўзингиз ҳам ишонч ҳосил қиласиз.

Ҳақиқатан ҳам хўжаликда амалга оширилаётган ишлар билан танишганимизда меҳнаткашларни ижтимоий иқтисодий ҳимоя қилиш борасида анчагина ишлар амалга оширилганлигининг гувоҳи бўлдик. Бу йил хўжаликда 1325 гектар майдонга пахта экилди. Гектаридан 27,5 центнердан ҳосил кўтарилди. Жами ҳосил 3600 тоннани ташкил этди. Яна режага қўшимча далалардан 400 тонна пахта йиғиштириб олиш мажбуриятини олишибди. Фақат бугина эмас, Хўжаликда бу йил 12 тонна ўрнига 15 тонна пилла, 1900 тонна ўрнига 2049 тонна ғалла етиштирилган. Шу боисдан ҳам ялпи даромад 85 миллион сўмга етди.

- Мана шу натижага эришишимизда албатта меҳнаткашларимизнинг хизматлари бекиёсдир,-дейди Мўминжон ака. - Шундай экан яхши яшашга ҳам тўла ҳақлидирлар. Бунинг учун касабақўм раиси Саъдулла Худоёдров билан ҳамжиҳатликда кўплаб ишларни амалга оширяпмиз.

Маълумки, режани бажарганимиз учун пахта ҳосилининг 60 фоизи ўзимизда қолади. Шундан 648 тонна тола оламиз. Чигитини эса Янгийўл ёғ-мой заводига шартнома асосида топшириб, у ердан 90 тонна пахта ёғи, 352 тонна кунжара, 330 тонна шелуха, 2 тонна 300 килограмм совун олиб, меҳнаткашларимизга меҳнат ҳақи ҳисобидан тарқатдик. Бундан ташқари хўжалигимизда 44 та кам таъминланган оила бор. Доимо уларнинг аҳволидан хабардормиз. Уларга хоҳ озиқ-овқат маҳсулотлари билан бўлсин, хоҳ хўжалик моллари билан бўлсин ёрдам бериб келаяпмиз.

Шу пайт хонага Саъдулла ака Худоёров кириб келдилар.

- Меҳмонни куттириб қўйибман,-дейи узр сўрагандек бўлиб Саъдулла ака. - Ҳозирги кундад барча эътиборни далада пахта тераётганларга қаратганмиз. Бу йил терим мавсумига яхши тайёргарлик кўрдик. Мавжуд 8 та дала шийпони вақтида таъмирланиб, жиҳозланди. Ҳозирги пайтда барча шийпонларда кунига 2 маҳал иссиқ овқат тайёрланмоқда. Хўжалигимиз далаларида Учтепа енгил саноати коллежидан 30 нафар талаба Жиззах туман ҳамда шаҳри ташкилотларидан - жаъми 900 дан зиёд ҳашарчилар пахта теришмоқда. Юқорида айтганимиздек барча кундалик эҳтиёж моллари, дори-дармонлар билан тўла таъминланишган.

- Кейинги пайтда, - дейди Саъдулла ака, - меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашда жамоа шартномасидан унумли фойдаланаяпмиз. Негаки уни имзолаётганда маъмуриятнинг ҳам, касаба уюшма қўмитасининг ҳам барча имкониятлари аниқ ҳисобга олинади. Иш аниқ ташкил этилгач, унинг бажарилиши осон кечади.

Ҳа, мен Жиззах вилоятида хизмат сафарида бўлганимда давр руҳини ҳис этиб фаолият кўрсатаётган яна кўплаб касаба уюшма қўмиталари раисларини учратдим. Улар меҳнаткашларни ижтимоий ҳимоялашда яхши натижаларга эришмоқдалар. Зеро уларнинг сафлари қанчалик кенгайса меҳнаткашларимиз ҳаёти фаровонлашиб, юртимиз равнақ топади.

Неъмат РАФИҚОВ.

Ижтимоий ҳимоя

«ШЎРТАН»ЛИК ТАЪМИНОТЧИЛАР ҲИММАТИ

Қашқадарёда республикамиз аҳамиятига молик нефть-газ саноати корхоналари сони йил сайин кўпайиб бормоқда. Муборак газни қайта ишлаш заводи, «Шўртангаз» газ конлари бошқармаси, Кўкдумалоқ ва Зеварда газ конлари бошқармаси ана шулар жумласидандир. Хўш, ана шу саноат корхоналарида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчиларни қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга йўналтирилган махсус хўжалик борми? Бор. У «Шўртан» ҳиссадорлик жамиятидир. Биз мазкур хўжалик фаолияти билан яқиндан танишиш мақсадиа у ерга ташриф буюрдик. Хўжалик «Шўртангаз» газ конлари бошқармасининг шундоққина ёнида жойлашган.

- Аввало жамиятимизнинг иш йўналиши ҳақида қисқагина тўхталсак,- дея сўз бошлади жамият раиси Миржаҳон Муродов.- Жамиятимиз Ўзбекистон нефть-газ миллий компаниясига қарайди. Зиммамиздаги вазифа ҳам масъулиятли. Биргина Қашқа воҳасидаги нефть-газ корхоналарида меҳнат қилаётган ишчи-хизматчиларни эмас, республикамиздаги яна учта вилоят - Сурхондарё, Бухоро ва Самарқанддаги нефть-газ саноатига қарашли ишчилар таъминоти базаларига ҳам маҳсулотлар етказиб турамиз. Собиқ СССР даврида Ўрта Осиё газ ишлаб чиқариш савдо базаси мавжуд эди. 1995 йилда базага «Шўртан-Уренгой» хўжалиги қўшилди ва «Шўртан» ҳиссадорлик жамиятига айлантирилди. Бугунги кунда жамиятимиз қишлоқ хўжалик ва чорвачилик маҳсулотлари етиштириш билан бир қаторда савдо билан ҳам шуғулланади.

- Айтинг-чи, хўжаликнинг умумий ер майдони қанча?

- Хўжаликнинг умумий ер майдони 10500 гектарни ташкил этади. Шундан суғориладигани 3700 гектар. Қолгани лалмикор ерлар. Хўжалик чўл бағрида жойлашган эмасми, оз бўлса-да, сув муаммоси сезилиб туради. Чунки биз 28 километр олисдаги М-3 каналидан сув олиб келамиз. Сув Қарши туманидаги «Ипак йўл» жамоа-ширкат хўжалиги орқали ҳудудимизга об-ҳаёт оқиб ўтади. Бу муаммони ҳам ижобий ҳал этиш чора-тадбирларини кўраётирмиз.

- Хўжалик ишлаб чиқаришида етакчи тармоқ нима?

- Тармоқлар кўп. Биз фақат пахта экмаймиз, холос. 2500 гектар майдонга ғалла экилади. Шундан 1300 гектари суғориладиган майдонлар ҳисобланади. Қолгани лалми ерлардир. Ҳозир айни кузги дон экиш палласи. Барча техника ва ишчи кучини ана шу тадбирни тезроқ туғаллашга сафарбар этганмиз. Шу йил давлатга 2100 тонна дон сотдик. Ички эҳтиёж учун ҳам етарли даражада дон қолдирдик. Уруғлик ҳам ўзимиздан чиқаяпти.

- Чорвачилик соҳасида қанақа натижаларга эришилмоқда?

- Бу соҳа ҳам бизда етакчи тармоқлардан бири. Бугунги кунда хўжалигимиз ихтиёрида 300 бош қорамол бор, шундан 70 боши соғин сигир, 4500 бош қўй-эчки, 300 бош чўчқа, 4000 дан ортиқ парранда мавжуд. Биз моллар туёқ сонини кўпайтиришга ҳаракат қилаяпмиз. Бунинг учун аввало унинг озуқа базасини мустаҳкамлашга эътиборни қаратаяпмиз. Озуқабоп экинлар экиш учун катта-катта майдонлар ажратилмоқда. Тўғри, чорвачилик маҳсулотларини биз асосан «Шўртангаз» газ корхонаси ишчи-хизматчиларига етказиб бераяпмиз. Корхонада 2000 дан ортиқ киши меҳнат қилади. Уларга сут-қатиқ, тухум, гўшт керак.

Бундан ташқари 2000 га яқин аҳоли яшайди. Мактаб ва болалар боғчаларига ҳам чорвачилик маҳсулотлари етказиб берилишини таъминлаяпмиз.

- Миржаҳонжон, шу йилнинг ўтган ойлари давомида хўжаликда қанақа маҳсулотлар аҳолига етказиб берилди?

- Аниқ айтадиган бўлсам, ҳозиргача 63 тонна ҳўл мева, 33 тонна узум, 134 тонна қовун-тарвуз, 260 тонна пиёз ва бошқа турдаги қишлоқ хўжалик маҳсулотлари «Шўртангаз» газ конлари бошқармасига, посёлкада яшовчиларга ва республика нефть-газ миллий корпорациясига қарашли ташкилотлар ишчи-хизматчиларига етказиб берилди. Ҳали пайкалларимизда ҳосил мавжуд. Боғларимизда кечки мева бор. Биз маҳсулотларнинг бир қисмини қиш дастурхони учун заҳира қилаяпмиз. Омборхоналаримиз етарли. 500 тонна маҳсулотни сақлайдиган совуқхонамиз ишлаб турибди.

- Эшитишимизга қараганда бу йил чўл бағрига илк бор маккажўхори экибсизлар.

- Тўғри, илк бор тажриба сифатида чўл қўйнига маккажўхори экдик. Дастлаб мутахассисларнинг юраги дов бермади. Мақтанишга йўйманглару шахсан ўзим бу ишни бошлаб бердим. 50 гектар ерга макка уруғи ташладим. Шундоқ макка бўлдики, асти қўяверинг. Бўйи 2-2,5 метр. Ҳосили ҳам ёмон бўлмади. Демак, чўлда маккажўхори ўстирса бўлади. Фақат меҳнат қилиш керак, холос. Энди мутахассисларимиз келгуси йилда кенгроқ майдонларга шу экинни экиш керак, деб туриб олишса бўлади-ми. Эрта-индин маккажўхорини ўришга киришамиз. Бу ҳам моллар маҳсулдорлигини оширишда ижобий самара бериши турган гап.

- Миржаҳонжон, жамият ҳузурида колбаса цехи ҳам фаолият кўрсатаётган экан. Ушбу цехнинг фаолияти ҳақида тўхталсангиз.

- Цех ишлаяпти. Унга тажрибали технолог Наримон Абдуллаев раҳбарлик қилаяпти. Бу цехни митти гўшт заводи десак ҳам бўлади. Чунки ушбу қурилма 1991 йилда Тюмендан келтирилиб, чўл бағрига ўрнатилган. Қуввати ҳам чакки-мас. Бир кунда 800 килограмм колбаса, 2 тонна гўшт ишлаб чиқариш имконига эга. 500 бош чўчқа боқаяпмиз. Уларнинг гўштидан турли хил колбаса маҳсулотлари тайёрлаш имкони бўлмоқда. Тўғри, цех ҳали тўла қуввват билан ишламаяпти. Бунга ўзимиз айбдор. Чунки етарли маҳсулотни етказиб бера олмаяпмиз. Ҳозирча кунига 400-450 килограмм колбаса тайёрланиб, истеъмолчиларга ўз вақтида етказиб берилмоқда. Цехда барча қулайликлар муҳайё. Барча жараёнлар конвейер усулида бажарилади. Чиқим деярли йўқ. Моллар ичагидан колбаса учун фойдаланилмоқда. Уларнинг териси эса тайёрлов идораларига топширилмоқда. Бу ишларни бажаришда цех ишчилари Музаффар Алимардонов, Фарҳод Олимов, Хайрулла Туропов ва Баҳодир Эшмирзаевларнинг хизмати катта бўлаётир. Насиб бўлса, янги йилдан бошлаб цехни тўла қувват билан ишлашини таъминлаймиз. Бунинг учун хом ашёмиз ҳам етарли. Шундан сўнг цех маҳсулотлари билан биргина нефть-газ саноати ходимларини эмас, балки вилоятнинг барча туманларини таъминлаймиз. Бунинг учун реал имкониятларимиз бор.

- Жамиятнинг ҳисоб рақамида бугунги кунда қанча маблағ бор?

- Маблағимиз етарли. Ҳозирча 1,5 миллион сўмга яқин пулимиз бор. Агар биздан қарздор ташкилотларни ҳам ҳисобга олсак қарийб 20 миллиондан ошади.

- Жамият ишчи-хизматчиларини ижтимоий ҳимоялаш қандай бўлаяпти?

- Бизда турғун аҳолининг ўзи йўқ. Чунки, барча ишчи-хизматчиларимиз «Шўртангаз» газ конлари бошқармаси иш бошлагандан сўнг вилоятнинг турли туманларидан кўчиб келишган. Шу боис икки посёлкада 2000 га яқин киши яшайди. Уларни ижтимоий ҳимоялаш доимий эътиборимизда. Мисол учун яқиндагина аҳолига 22 тонна ун, 13 тонна гуруч ва 4 тонна буғдой бепул берилди. Бу албатта, хўжалик ҳисобидан. Бундан ташқари ёрдамга муҳтож оилаларга 280 минг сўмдан ортиқ маблағ тарқатилди. Посёлкаларимизда ҳамма шароит мавжуд. Газ, сув етарли. Шу йилнинг ўзида 624 ўринли мактаб биноси қурилиб, фойдаланишга топширилди. 140 ўринли болалар боғчаси ва иссиқлик қозонхонаси қайта таъмирланди. Сартарошхона, суратхона, тиббиёт пункти, дорихона ва бир неча савдо дўконлари ишлаб турибди. Бундан ташқари посёлкада «Нефтчи» савдо мажмуининг 2-навббати фойдаланишга топширилди. «Гунгон» ва «Факель» савдо дўконлари қайта таъмирланди. Дала шийпонлари ва иссиқхонада сўнгги таъмирлаш ишлари олиб борилмоқда. Ободонлаштириш ва кўкаламзорлаштириш ишлари ҳам намунали уюштирилган. Шу йил ҳудудимизга 38500 туп манзарали ва 28 минг туп мевали дарахт кўчатлари ўтқаздик.

Биз жамият раиси Миржаҳон Одилович билан узоқ суҳбатлашдик. У хўжаликнинг бугуни ва эртаси ҳақида ўзининг дил сўзларини изҳор этди. Шундан сўнг у билан биргаликда дала ва фермаларни айландик. Жамият бош ҳисобчиси Урол Эшонқулов, бош муҳандис Муродулла Ҳусанов, бош ҳосилот Эгамберди Уринов, жамият раисининг савдо ишлари бўйича муовини Аҳмадулло Иноятуллаевлар билан мулоқотда бўлдик. Улар хўжалик 1995 йилда ҳиссадорлик жамиятига айланганидан кейинги фаолияти ҳақида тўлқинланиб гапиришди. Кейинги икки йил давомида олдинги сурункали қолоқликнинг олди олинаётганлиги, хўжаликка янги техника ва механизмлар харид қилинаётганлиги, ерга ва ишга бўлган муносабат кундан-кун яхшиланиб бораётганлигидан ишчи ва хизматчилар бениҳоя хурсанд эканлиги шундоққина сезилиб турибди.

Раҳбарга ҳам кўп нарса боғлиқ. Миржаҳон мазкур жамиятга раҳбарлик қилаётганига атиги икки йил бўлишига қарамай у қисқа даврда катта ва кенг кўламли хайрли ишларга қўл урган. Халқнинг дарди, унинг ўй-фикри Миржаҳоннинг доимо эътиборида. Шу боисдан ҳам жамиятнинг салмоғи, обрў-эътибори миллий корпорацияда ошиб бормоқда. Биз ҳам нефть-газ саноати ишчи-хизматчиларини қишлоқ хўжалик ва озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлашга бел боғлаган «Шўртан»лик таъминотчиларнинг бундан кейинги ишларига ривож тилаймиз.

А. САМАРИДДИНОВ,
«Ишонч» мухбири

«Шўртангаз» газ конлари бошқармаси жамоаси йилни барча кўрсаткичлар бўйича юқори натижалар билан якунлашга ҳаракат қилмоқда. Улар жорий йилнинг 9 ойлик режасини ошиғи билан адо этишди. Бу ерда газ қазиб олиш 14 миллиард 753 миллион куб метр ўрнига 15 миллиард 181,047 миллион куб метрни, газ конденсати ажратиб олиш 509 минг 24 тонна ўрнига 527 минг 402 тоннани, олингугурт ишлаб чиқариш 2550 тонна ўрнига 2702 тоннани ташкил этди.

Суратда: 4-бошқарма бошлиғи ўринбосари (ўртада) Раҳматулла Сайфуллаев мутахассислар (ўнгдан) Ўктам Нуриддинов, Ғофир Мейлиев ва Раҳматулла Ражабов билан цехда.

Ш.Шаронов (ЎзА) олган сурат.

ЖЎЖАНИ КУЗДА САНАЙДИЛАР

Паррандачилик қишлоқ хўжалигида алоҳида ўрин тутади. Хўш, республикамизда бу тармоқни ривожлантиришга талаблар даражасида эътибор қаратилаяптими?

Мухбиримиз Тошкент вилояти Қибрай тумани «Тошкентпарранда» ҳиссадорлик жамиятида бўлди. Республикамизда қолоқ жамоалардан бири бўлган бу корхона оз бўлса-да фойда берувчилар сафига кирди. Бу ерда 320 минг товуқ боқилиши керак. Бироқ, ҳозир 136 минг товуқ боқилмоқда. Хўш, 320 минг товуқ парваришлаш қувватига эга бўлган корхонада ҳозирги кунда мўлжалдагидан кам парранда боқилаётганига асосий сабаблари нимада?

Буни ҳиссадорлик жамияти раиси Ўткир Раҳимбердиев шундай изоҳлади:

Биз ўз муаммоларимиз бўйича тегишли идораларга мурожаат қилганмиз. Лекин улар ижобий натижа бергани йўқ. Биз учун оғир муаммо- бу ем масаласидир. Ҳозирги кунда Оҳангарон ун комбинати ва Тошкент шаҳридаги 2 - ун комбинатидан олаётган емларимиз эса умуман технология талабларига жавоб бермайди. Калорияси ва озуқа қўшимчалари камлиги туфайли ҳар бир парранда кунига нормадан ташқари 20-30 грамм ошиғи билан ем истеъмол қилади. Бу эса ортиқча харажат деган гап. Узоқ бўлишига қарамай, Оҳангарондан ем олишга мажбурмиз, сабаби Тошкент ун комбинатига 28 миллион сўм қарз бўлиб қолганмиз. Ҳозирда кунига оладиган тухумлар сони 40 мингтага етди. Гўштни эса 500 килограммдан ошиқроқ топшираяпмиз. Ишимиз шу тарзда кетадиган бўлса, 2-3 ой ичида қарзлардан қутилиш имкони бор. Муаммолардан яна бири ҳозир биз фойдаланаётган техникадир. Эски ва кундан-кунга яроқсизланиб бораётган техникани эҳтиёт қисмлари йўқлиги сабабли ўз кучимиз билан таъмирлаб ишлатишга мажбурмиз. Бу вазият эса техника хавфсизлиги қоидаларининг бузилишига сабаб бўлаяпти. Ушбу масалаларнинг ҳал қилинишига ҳам корхонанинг кўплаб маблағлари сарфланаяпти. Кейинги муаммолардан бири жўжаларни очиришдан тортиб, то тухум берадиган товуқ даражасига етгунга қадар бўлган жараён 150 кун ўрнига 210 кунгача вақт талаб қилади. Бунинг сабаби корхонадаги ускуналарнинг эскирганлиги, озуқанинг сифатсизлиги ва ҳоказо. Бундан ташқари корхона балансида 26 та кўп қаватли уйлар бўлиб, уларни вақтида таъмирлаб туриш лозим... Яна мактаб, боғча, болалар уйи- буларнинг саноғига етиш қийин. Бу ҳам корхона ғазнасидан миллионлаб кетади деган гап. Лекин ҳамма нарсанинг ҳам ҳисоби бўлиши керак эмасми? Корхона бунақанги ҳаражатлар билан оёққа туриши амри маҳол. Шу каби вазиятларни Қибрай тумани ҳокимлиги, тегишли вазирликлар ҳисобга олишса, мақсадга мувофиқ бўлар эди.

Бахтиёр АБДУРАҲМОНОВ,
«Ишонч» мухбири.

ЕР ҲАЙДАСАНГ...

Косон туманидаги Абдулла Набиев номли жимоа-ширкат хўжалиги деҳқонлари пахта тайёрлаш режасини туманда биринчилар қаторида бажаришганди. Улар деҳқончилик қилинган 750 гектар майдондан давлатга режадаги 1000 тонна ўрнига 1250 тонна пахта топширишди. Хўжаликда мавжуд 22 та ижарачининг ҳаммаси кўзлаган мақсадларига эришдилар.

Пахта йиғим-терими барвақт туғаллаган хўжалик меҳнат аҳли экин майдонларини ғўзапоядан тозалаш, бир қисмига кузги дон экишга ҳам эрта киришдилар. Ҳозиргача хўжаликда пахта ҳосилидан бўшаган 300 гектар майдонга дон экилди. Дон экишда механизаторлар Рашид Бобоназаров, Абдуҳолиқ Жўраевлар фаоллик кўрсатишди.

Кузги-қишки тадбирлар хўжаликнинг Шодиёр Беков, Иброҳим Умаров, Бахтиёр Ҳамроев, Ҳосият Локаева бошлиқ ижарачи жамоаларда айниқса, намунали ташкил этилган. Мазкур ижарачилар экин майдонларини ғўзапоядан тозалаш билан бир қаторда экин майдонларига фосфорли ўғитлар сепишмоқда. Шудгор олдидан қилинаётган бу тадбир ер таркибини яхшилашда албатта, ижобий самара беради.

Шунингдек, хўжаликда ариқ-зовурларни тартибга келтириш, далага маҳаллий ўғит чиқариш ишлари ҳам кўнгилдагидек уюштирилган.

С.АҲРОРОВ,
«Ишонч» мухбири.

ТАЙЁР ТОВАРГА НЕ ЕТСИН

Тўрткўл шаҳрида ҳақиқий тадбиркорлар кўп. Уларнинг маҳсулотлари харидоргирлиги билан машҳурдир. Шундай корхоналар сирасига тўқимачилик ва тикувчилик бирлашмаси ҳам киради. Бу ердаги 4 та цех ва шунча бўлимларда ярим мингга яқин киши меҳнат қилади. Улар бошқараётган 101 та дастгоҳларда туманда етиштирилган пахта хомашёдан тайёр маҳсулотга айланади. Жонкуяр раҳбар Иброҳим Машариповнинг саъй-ҳаракатлари туфайли ҳар бир ишловчи эътиборда. Тўрткўл тамғаси билан ишлаб чиқарилган сифатли маҳсулотларни нафақат Қорақалпоғистон, балки корхонанинг Тошкент, Андижон шаҳарларидаги махсус дўконларда ҳам бажонидил харид қилишади.

Пешқадам жамоа маъмурияти ва касабақўми туманнинг аҳоли зич жойлашган овулларида ҳам бирлашманинг филиалларини ташкил этишга катта аҳамият бермоқда. Ҳозир Шароф Рашидов номидаги ва «Намуна» деҳқон фермерлар уюшмаларидаги филиалларда юзлаб қишлоқ меҳнаткашлари иш билан таъминланган.

Абду РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири

Одамийлик сабоқлари

ГИНА -КУДУРАТНИ УНУТАЙЛИК

Мусулмон биродарлар! Бизларга юклатилган амаллардан бири гина-адоватни тезда унутиб, биродарлашишдир.

Кечиримли бўлайлик. Кечирган одамни Аллоҳ ҳам кечирган - гуноҳларидан фориғ бўлган. Гина-кудуратни, адоватни унутиб, кечириб дўст бўлганлар, менинг дўстларимдир- деган Аллоҳ Таоло. Кечиримли бўлиш ҳам бир ибодатдир. Уламолар ибодат ҳақида шундай деганлар: «Аллоҳ Таолога яқинлик ҳосил қиладиган ҳар бир иш ибодатдир. «Демак кечириш, гина-кудуратни ва адоватни унутиш ҳамда ҳар бир иш пок ниятда бўлса, ундан фақат яхшилик кўзланса, ибодат бўлиши мумкин. Инсонларни ҳақ йўлга чорламоқ ҳам иймон тақозоси, ибодат даражасига кўтарилган муқаддас вазифадир. «Ҳар кимнинг гуноҳи ўзига»,- деган тушунча исломга ёт. Шунинг учун Аллоҳ Таоло мусулмонлар бир-бирларини тўғри йўлга чақириш ва инсонийликка номуносиб бўлган қабоҳатлардан қайтаришни зарурий фарз кифояларидан қилган. Бу борада Қуръони Каримда шундай сатрлар бор: «Мўмин ва мўминалар бир-бирларига дўстдирлар, улар яхшиликка буюрадилар, ёмонликдан тўхтатадилар».

Урушганларни яраштириш ҳам катта савоби азимдир. Муросага келтириш вақтида жуда эҳтиёткорлик билан яхши муомала қилиш керак. Шу ҳақда бошқа бир ояти карима ҳам бор. Унда Аллоҳ Таоло шундай деган: «Эй расулим! Парвардигоринг йўлига одамларни ҳикмат ва яхши панд-насиҳатлар орқали чақиргин. Улар билан баҳслашганда яхши услублар ишлатгил!»

Пайғамбаримиз Макка-ю Мадинада имом бўлганларида бир куни саҳобаларига шундай зикр қилибдилар: - Муҳтарам жамоат, намози бомдоддан фориғ бўлганимиздан кейин бир суҳбат ўтказамиз. Шу суҳбатда осмон фаришталари ҳам қатнашадилар. Намозни ўқиб бўлганларидан кейин яна шундай деганлар: -Ораларингизда қайси биттангиз адоватда ёки урушган бўлсангиз, бир-бирингиз билан ёки ошна-оғайнингиз билан суҳбатта аралашманг, чиқиб кетинглар. Чунки сизларнинг адоватингиз туфайли бизлар эмас, ҳатто осмон фаришталари дуо қилсалар ҳам ижобат бўлмайди. Бу сўзни эшитган саҳобалардан иккитаси ўрнидан туриб чиқиб кетибди. Учинчиси эса:-Ё ҳазрат, уялтириш ҳаром дейсиз-у, ўзингиз амал қилмадингиз,- дебди.

- Сабр қилинг,- деб жавоб берибдилар.

Суҳбат бошланибди. Шу пайт чиқиб кетган саҳобалардан биринчиси қайтиб келиб жойига ўтирибди. Қайтиб келишининг сири ўзларига маълум бўлсада, жамоат билсин деб суҳбатни тўхтатиб, ундан сўрабдилар:

- Қани айтингчи, нима учун қайтиб келдингиз?

- Менинг бир синглим бор. Ҳаттоки, агар сен вафот этсанг ҳам совуқ дийдорингни кўрмайин, деган эди. Сизнинг табаррук сўзларингизни эшитиб, ҳозир ўша синглимникига бордим. Уйига кириб борсам, боласини эмизиб, бешик устида ўтирган экан. Унга шундай энгашиб -Ассалому алайкум, эй синглим, менинг гуноҳимни кечир, десам,у тескари қараб олди. У ёнига ўтиб яна - Ассалому алайкум, эй синглим, менинг гуноҳимни кечир, мен ҳам сенинг гуноҳингни кечираман, десам яна тескари қараб олди. Шунда ўрнимдан туриб,- Эй синглим, мен учун кечирмасанг Расулуллоҳ учун кечиргин, мени ул зот юбордилар, дедим. Шу ондаёқ синглим дик этиб ўрнидан турди. Келиб қучоқлади. Бошини елкамга қўйиб, йиғлаб-йиғлаб «Акажон, гуноҳимни кечиринг, мен ҳам гуноҳингизни кечираман», деди. Шундай қилиб синглим билан ярашиб олдим,- деб жавоб берди.

Шунда унга қараб:

- Сизга жаннат муборак бўлсин. Ҳозирнинг ўзида сизга жаннат вожиб бўлди,- дедилар.

Шу пайт иккинчи саҳоба ҳам келиб жойига ўтирди.

- Қани, сиз ҳам жавоб беринг-чи,- дедилар унга қараб. -Нега қайтиб келиб яна ўтириб олдингиз.

- Менинг беш фарзандим бор. Уларнинг феъли, қиладиган ишлари менга ёқмас эди. Очиғи, уларга рўйхуш бермасдим. Ҳозир уйга бориб ҳаммасини чақирдим. Бирма-бир бағримга босиб, юз-кўзларидан ўпдим. Жуда хурсанд бўлдилар. Мен ҳам улардан мамнун бўлдим. Улардан шундай ёқимли ҳид келдики, шу ёшга кириб ҳали бунақа хушбўй ҳидни сезмаган эдим,- деб жавоб берди.

Расулуллоҳ САВ унга ҳам шундай дедилар:

- Сизга ҳам жаннат муборак бўлсин. Сизга жаннатдан жой фожиб бўлиши билан бирга Аллоҳ сизга жаннатдан нишона ҳам кўрсатибди. Билсангиз ўша ҳидлар жаннат ҳидлари бўлади.

Яна шундай деганлар:« Гарчи беш вақт намоз ўқисангиз ҳам, 30 кун рўза тутсангиз ҳам, закот берсангиз ҳам, ҳожи бўлсангиз ҳам, аммо бировлар билан адоватда бўлсангиз, ҳеч қандай ниятларингиз амалга ошмайди. Қилган дуоларингиз ижобат бўлмайди. Шунинг учун дарров ярашиб олинглар.

Ана шунда имонимиз бут, қилган дуоларимиз ижобат бўлади. Юртимиз тинч, фаровон ҳаёт кечирамиз. Ватанимиз ва мустақиллигимиз ривожига ҳисса қўшган бўламиз.Аллоҳнинг ўзи ҳаммамизга мададкор бўлсин.

Ҳасанхўжа ўғли Маъруф қори маърузаси асосида
ШОМАҲМУД тайёрлади

Оила ва ҳуқуқ

МЕРОС КИМГА ТЕГИШЛИ?

Конституциямизнинг 16-моддасида ҳар бир шахс мулкдор бўлишга ҳақли эканлиги, шунингдек мерос ҳуқуқи қонун билан кафолатланиши қайд этилган.

Қонун бўйича ворисликда меросхўрлик навбати билан белгиланади. Олдинги навбатдаги ворис бўлмаган тақдирда ундан кейинги ворислар меросхўр бўладилар. Биринчи навбатдаги ворислар мерос қолдирувчининг болалари (шу жумладан, фарзандликка олинган болалари), эри (хотини) ва ота-онаси (фарзандликка олувчилар). Мерос қолдирувчининг вафотидан кейин туғилган болалари ҳам биринчи навбатдаги ворислар жумласига кирадилар.

Иккинчи навбатдаги ворислар мерос қолдирувчининг туғишган ҳамда она(ота) бир ота (она) бошқа ака-укалари, опа-сингиллари, шунингдек, унинг ҳам ота, ҳам она тарафдан бобоси ва бувиси ҳисобланади.

Учинчи навбатдаги ворислар амакиси, тоғаси, аммаси ва холаси бўладилар.

Тўртинчи навбатдаги ворислар мерос қолдирувчини олтинчи даражагача бўлган (олтинчи фарзанд ҳам шунга киради) бошқа қариндошлари ҳисобланиб, бунда яқинроқ қариндошлар узоқроқ қариндошларга нисбатан мерос олишда имтиёзли ҳуқуққа эга бўладилар.

Бешинчи навбатдаги ворисликка мерос қолдирувчининг боқимидагилари кирад. Агар улар мерос қолдирувчини вафотига қадар камида бир йил уни қарамоғида бўлган ва у билан биргаликда яшаган бўлса, қонун бўйича бошқа меросхўрлар бўлган тақдирда ворисликка чақирилаётган навбатнинг меросхўрлари билан биргаликда мерос оладилар. 1-4 навбатдаги меросхўрлар жумласига мансуб бўлган, бироқ ворисликка чақириладиган навбатни меросхўрлари орасига кирмайдиган меҳнатга қобилиятсиз шахслар, мерос қолдирувчи билан биргаликда яшаган ёки яшамаганликдан қатъий назар, агар мерос қолдирувчининг вафотига қадар камида бир йил уни қарамоғида турган бўлсалар ана шу ворисликка чақириладиган навбатни меросхўрлари билан биргаликда мерос оладилар.

Мерос мулк ворислар ўртасида уларнинг ўзаро келишуви бўйича тенг ҳиссада тақсимланади. Келишувга эришилмаган тақдирда эса суд тартибида амалга оширилади. Мерос очилгунга қадар уч йил мобайнида мерос қолдирувчи билан биргаликда яшаган меросхўрлар мерос тақсимланишида мерос таркибидан уй-жой, квартира ёки бошқа турар жой, шунингдек, уй-жой ашёлари ва рўзғор буюмларини олишда имтиёзли ҳуқуққа эга бўладилар. Мерос қолдирувчи билан мол-мулкка нисбатан умумий мулк ҳуқуқига эга бўлган меросхўрлар мерос тақсимланишида мерос таркибидан умумий мулк бўлган мол-мулкни асл ҳолича олишда имтиёзли ҳуқуққа эга бўладилар. Фуқаро ўзининг барча мол-мулкини ёки унинг муайян қисмини қонун бўйича меросхўрлар доирасига кирадиган, шунингдек, кирмайдиган бир ёки бир неча шахсга шу билан бирга юридик шахсларга, давлатга ёки фуқароларнинг ўзини-ўзи бошқариш органларига васият қилиши мумкин.

Васият қилувчи қонун бўйича меросхўрлардан биттасини, бир нечтасини ёки ҳаммасини изоҳ бермаган ҳолда меросдан маҳрум қилишга ҳақли. Мерос қолдирувчи васиятнома тузилганидан кейин уни истаган пайтда бекор қилиш ва ўзгартириш борасида эркин бўлиб, бунда бекор қилиш ёки ўзгартириш сабабларини кўрсатишига мажбур эмас.

Тўлаган ХОНХЎЖАЕВ,
ҳуқуқшунос

ОИЛА даврасида

Психолог ҳузурида

ХОТИРА – БИЛИМЛАР ХАЗИНАСИ

Инсон ҳаёти ва фаолиятида хотиранинг аҳамияти бениҳоя катта. Инсонда хотира бўлмаганда, унинг дунёни билиши, билимларни ўзлаштириши мутлақо мумкин бўлмасди. Умуман, хотирадан маҳрум бўлган одамни тасаввур қилиб бўлмайди.

Одам хотира туфайли билим ва тажриба тўплайди, руҳий дунёси ўсиб боради. Ҳозирги даврда фан ва техниканинг, илмий ахборотларнинг тез ўсиб бораётганлиги инсон хотирасига ҳам қўшимча талаблар қўймоқда. Инсон хотираси билан боғлиқ муаммолар билан фақат психологлар эмас, балки фаннинг турли соҳалари билан шуғулланаётган мутахассислар ҳам қизиқиб, хотира жараёнлари, унинг қонуниятлари ва ишлаш механизмларини ўрганмоқдалар. Мухбиримиз хотира, унинг хусусиятлари ва хотирани яхшилаш йўллари ҳақида Тошкент давлат университети психология кафедрасининг доценти Мўминхон Маматов билан суҳбатлашди.

- Мўминхон ака, ўз хотирасини ўстиришга, яхшилашга қизиқмаган, бу ҳақда ўйлаб кўрмаган одам кам бўлса керак, умуман, хотира нима ўзи? Унинг қандай тушуниш мумкин?

- Ўтмиш тажрибаларнинг онгимизда из қолдириши, сақланиши ва уни кейинчалик қайта тиклашдан иборат бўлган руҳий фаолиятга хотира дейилади. Бу таърифдан кўриниб турибдики, хотирада уч жараён: эсда олиб қолиш, эсда сақлаш, эсга тушириш мавжуд экан.

Хотиранинг кўлами, тезлиги, аниқлиги ва ҳозиржавоблиги (шайлиги) каби сифатлари мавжуд.

Дастлабки идрок вақтида эсда олиб қолинган нарсалар миқдорига қараб хотиранинг кўлами (ҳажмини) ни аниқлаш мумкин. Идрок қилинган нарсанинг қанча кўп белгиси, сифатлари, фазовий ҳолатлари эсда олиб қолинса, хотира кўлами шунча кенг ҳисобланади.

Хотиранинг тезлиги идрок этилаётган нарсани тўла эсда олиб қолиш учун сарф қилинган вақт билан белгиланади. Масалан, баъзи бир кишилар материални бир ўқигандаёқ, эсларида яхши олиб қоладилар. Бошқа бир киши эса, шу материални пухта эсда олиб қолиш учун бир неча марта такрорлаши керак бўлади.

Хотиранинг ҳозиржавоблиги эсда сақлаётган маълумотлар ичидан айни пайтда зарур бўлган маълумотни эсга туширишидир. Бу хотиранинг сермаҳсуллигини белгиловчи сифатлар ичида энг муҳими ҳисобланади. Чунки одам кўп нарса ҳақида билимга эга бўлсаю, аммо зарур пайтда у эсга тушмаса, бу хотиранинг сустлигини билдиради.

- Баъзан шундай бўладики, кўчада тасодифан кўрган одамни бир неча кун, ҳатто бир йилдан кейин кўрсак ҳам кечагина кўргандек, яхши танийимиз. Ваҳоланки, унинг қиёфасини хотирада олиб қолишни биз мақсад қилиб қўймаганмиз. Чунки, биз учун унинг ҳеч қандай аҳамияти йўқ. У ҳолда нима учун хотирамиз фотоаппаратга ўхшаб бу қиёфани «расмга тушириб» хотира «альбомида» сақлаб турибди?

- Кишида қизиқиш ва кучли ҳиссиёт туғдирадиган нарса ва ҳодисалар яхши эсда олиб қолинади. Агар сизда юқоридагига ўхшаш факт мавжуд бўлса, уни таҳлил қилиб кўринг. Одатда, қандай одамлар қиёфаси беихтиёр хотирада олиб қолинади? Ўта чиройли ёки хунук одамлар, ёхуд қиёфасида қандайдир белгиси - кемтиги ёки ортиғи бор бўлган, шунингдек овози ўта йўғон ёки ингичка, бўйи паст ёки дароз одамлар, яъни умумий меъёр фарқ қилиб, бошқалардан ажралиб турадиган кишиларнинг қиёфаси ихтиёрсиз равишда хотирада муҳрланиб қолади. Чунки, бу хил одамларни кўрганимизда бизда завқланиш, таажжубланиш, ҳайратланиш, жирканиш каби ҳиссий кечинмалар туғилган бўлади.

- Баъзи кишилар хотирам паст, эсда олиб қололмайман, тезда унутаман, деб хотирасидан нолиб юради. Бунинг сабаблари нимада?

- Агар ёш йигит ва қиз шундай деган бўлса, бир тажриба қилиб кўринг. Ундан мактабда ёдлаган бирор шеърни айтиб беришни сўранг. Бундай ёшларнинг аксарият кўпчилиги биронта ҳам шеърни бошидан охиригача тўла айтиб бера олмайди. Чунки улар ёшлигиданоқ ўз хотираларини ўстиришга ҳаракат қилмаганлар. Ваҳоланки, дарсларда ёдлаш учун бериладиган шеърлар, турли қоида ва қонунлар, математик теорема ва формулалар билимларни бойитиб, хотирани ўстиради. Хотира ва билим бирбири билан узвий боғланган бўлади.

Тўғри, одамлар хотирасининг кучли ёки кучсиз бўлиши индивидуал хусусият бўлиб, маълум даражада унинг туғма хусусияти, дейиш мумкин. Масалан, бир саҳифа материални, ёки ўнлаб, юзлаб тартибсиз ёзилган сўзларни, рақамларни бир ўқиб чиқишда хотирасида олиб қолувчи хотираси кучли одамлар ҳам учрайди. Аксинча, бир саҳифа нарсани эсда олиб қолиш учун 3-4 марта ўқиб чиқишга мажбур бўладиган хотираси кучсиз кишилар ҳам бўлади.

- Хотираси кучсиз кишилар нималарга эътибор беришлари, нималар қилишлари керак?

- Агар ҳар бир киши хоҳласа ва биз тавсия этадиган маслаҳатларга амал қилса, хотирасини яхшилаши мумкин.

Аввало, ҳеч вақт ўз имкониятингизга, шу жумладан хотирангизга паст баҳо беришга ўрганманг. Чунки хотиранинг хилма-хил турлари ва типлари мавжуд. Баъзи кишилар эшитган нарсаларини яхши эсда олиб қолсалар, бошқа бир кишиларда кўриш хотираси кучли бўлади. Айрим одамларда механик равишда эсда олиб қолиш, яъни қуруқ ёдлаш яхши ривожланган бўлса, бошқа бир киши нарсаларнинг маъносини тушуниб эсда олиб қолади. Шунга кўра, сизда хотиранинг қайси тури яхши ривожланган бўлса, шуни такомиллаштиришга, билим ва ахборотларни унинг ёрдамида олиб қолишга ҳаракат қилинг.

Шуни таъкидлаш жоизки, хотирани ўстириш фақат тайёр билимларни ўзлаштиришдангина иборат бўлиб қолмасдан, балки билимларни онгли равишда мулоҳаза қилиб чиқишдан ҳам иборат бўлиши керак. Билимларни онгли равишда мулоҳаза қилиш эса фикрлаш демакдир. Бу ўз навбатида тафаккурни ўстиради.

Иккинчидан, мазмуни мураккаб ва ҳажми катта материалларни эсда олиб қолиш зарур бўлса, албатта шу материалнинг умумий тузилишини, муҳим қисмини фаҳмлаб олишга ҳаракат қилинг ёки уни ўзингиз тушунадиган бир тизимга солиб олишингиз мумкин.

Учинчидан, эсда олиб қолинаётган нарсанинг иложи борича кўпроқ белги ва хусусиятларини ажратиб, уларни ўзингиздаги мавжуд билимлар ва тажрибалар билан солиштириб, боғлаб қўйинг. Масалан, дейлик, сиз бирор киши билан танишдингиз. Унинг исмини, қиёфасини кимга ўхшашлигига қараб эсда олиб қолинг. Бундан ташқари овози, бўй-басти, гапириши, юриши, кулиши, кийиниши каби яна кўплаб белги ва хусусиятларини эсда олиб қолсангиз, бу кишининг тимсоли мустаҳкам эсда сақланиб қолади ва кейинчалик у одамни кўрганда қийналмасдан таниб оласиз.

Тўртинчидан, эсда олиб қолиш жараёнига қанчалик кўп сезги аъзолари қатнашса, шунчалик яхши бўлади. Масалан, бирор нарсани ёдлаётган бўлсангиз, уни фақат ичда ўқиб ёдлаганга қараганда, овоз чиқариб ўқиш ва ёдлаш яхшироқ натижа беради. Агар ёдлаётган материални айни пайтда ёзиб борсангиз, самара янада яхши бўлади.

Бешинчидан, эсда олиб қолинган нарсани хотирада мустаҳкам сақлаш учун у такрорланиб турилиши керак. Лекин такрорланаётган материал сидирғасига такрорланавермасдан, тақсимланиб, парчаларга бўлиб такрорланиши ва орадан маълум вақт ўтказиб такрорланса, яхши самара беради. Дастлабки идрок этиш вақти билан кейинги такрорлаш оралиғи 8-9 соат ва бир суткани ташкил қилиши зарур. Ҳаддан ташқари кўп такрорлаш ҳам кишини толиқтириб қўйиши мумкин. Ётишдан аввал такрорлаб қўйиш, энг маъқули вақт бўлса, эрталаб такрорлаш керак.

Барно СУЛТОНОВА
суҳбатлашди.

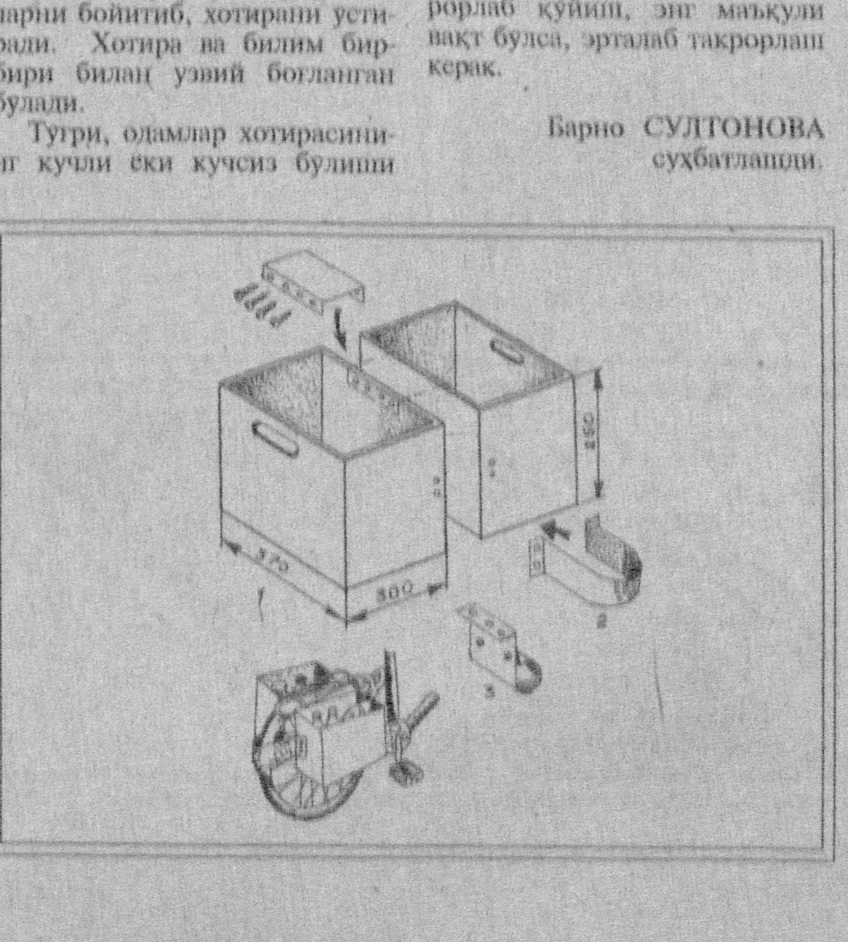

Қиссадан ҳисса

Тўғри сўзлик

Вақтики, Нуширавон Одилнинг отаси вафот этиб, у тахтга чиқди. Падари бузруквори ўрнига подшо бўлди. Бир куни у мамлакатдаги жами уламо, фузало, аҳли ҳикмату, доноларни йиғиб: «Дунёдаги энг яхши нарса нима?» деб савол берди. Тўпланганларнинг ҳар бири ўзича бир нарсаларни яхши деб мақтарди. Аммо подшонинг ҳеч ҳам кўнгли тўлмади. Шунда давра чеккасида ўтирган бечораҳол, камбағал мулла (донишманд) ўрнидан рухсат сўраб турди ва сўз бошлади:

- Эй подшоҳи олам! Уч нарса дунёда энг яхшидур. Биринчи- хотин, иккинчисиўлим, учинчиси-муҳтожлик.

Ҳайратда қолган Нуширавон:

- Нега сен шундай дейсан, изоҳлаб бер,- дебди.

Қашшоқ мулла жавоб берибди:

- Эй олампаноҳ! Агар дунёда аёл (хотин) бўлмаса, сиздек нодир ул=замон туғилмас эдингиз ва агар ўлим бўлмаса ва отангиз ўлмаса, сиз тож=тахтга чиқиб, мамлакатни бошқармас эдингиз ва агар дунёда муҳтожлик бўлмаса, мендек фозил хизматингизга келмас ва амрингизга итоат қилмас эдим. Сизни шу бахтга муяссар бўлишингиз шу уч нарса сабаблидир.

Оқилона жавобдан бениҳоят хурсанд бўлган Нуширавони Одил бечораҳол донишмандга минг тилла ва бош оёқ сарпо берди.

Қиссадан ҳисса шуки, инсон қаерда ва қай ҳолатда бўлмасин, тўғри гапириши, ҳақиқатнинг кўзига тик қараши лозим.

Меҳриниссо ХОЛМУРОДОВА

Оила даромади: уни қандай кўпайтириш мумкин?

КАЛЛАСИНИ «ЙЎҚОТГАН» ОДАМ

Ёхуд машинани молга алмашган тадбиркор хусусида сўз

Қишлоқда гап ётмайди. Унинг катта-ю кичиги бирпасда ҳаммага аён бўлади. Бу гап қулоққа етгунча кўпайса, кўпаядики, асло камаймайди. Лекин бундай гапни Тарағай қишлогидагилар яқин орада эшитмаганлар. Қишлоқдаги камтар, камсуқум Худоёр «Запорожец» машинасини сотиб, ҳе йўқ, бе йўқ 4 та буқача сотиб олди. Буни эшитганлар оғзига келганини айтишди:

- Ё тавба машинани молга алмаштирибдими? Калласини еб қўйибди.

- Каллаварамми, ҳеч замондаям машинани сотадими? Урнига энди буқаларни минадими?

- Машинани артиб-суртиб қўй, ул були етишмаёттан бўлса.

- Бунда бир гап бор, шошмайлик, жўжани кузда санайлик.

Эҳ-ҳе, қишлоқ аҳли нималар демади? Ёзиб адо қилиб бўлмайди. Жўжани кузда санайлик деганлар, тўғри мулоҳаза юритган эканлар. Худоёр бозордан сотиб олган кўримсиз буқаларни бир йил боқди. Боққандаям номига эмас астойдил боқди. Чорвага доир кўплаб китобларни ўқиб тушурди. Мол боқишда оғизга тушганлардан сўрашга уялмади, маслаҳатлашишга вақтини аямади.

Ҳаракат қилганга худойим ҳам қўш қўллаб беради, деганлари рост экан. Буқалар бир йилдаёқ ўзгарди, қолди, йилтиллаб кетди. Илгари бир болакай буқа арқонини бемалол торгтан бўлса, эндиликда 4-5 кишининг кучи етмай қолди. Буқаларни бозорга олиб чиққан эди, харидорлар ёғилиб кетди. Кунни тунга улаб мол боққан Худоёр ҳам нархда оёқ тираб олди. Қисқаси, буқаларни мўлжалидаги нархда сотиб, ўзини ҳам, уйдагиларни ҳам хушнуд этди. Қанчага сотди?

Лойни ўзимиз қорсак, анча пул тежалади-ку!

Бунисини энди бошқа гап. Шуниси аниқки, Худоёр пулни айримларга ўхшаб энди нима қилсам экан, деб ўйланиб ўтирмади. Аниқроғи буқачаларни сотиб олишни ўйлагандаёқ қатор режаларни тузган эди. У шартта янги «Жигули» сотиб олди. Кўп ўтмай қишлоқда биринчи бўлиб, хусусий дўконини ҳам тиклади-қўйди,

Буни кўрганлар Худоёрга тан бердилар.

- Пул ётмаслиги, доим ҳаракатда бўлиши кераклигини эшитгандим,-дейди Худоёр ҳузурига келганларга.

- Мабодо, яна машинани, хусусий дўконни сотиш ниятингиз йўқми?

Бундай саволларни эшитганда Худоёр жилмаяди, жиддийлик билан дейди:

- Йўқ, энди оилани мана шу машина-ю, дўкон билан тебратаман.

Шаҳрисабз туманидаги Тарағай қишлоғидан чиққан Худоёр оҳ-воҳ қилмай, ишнинг кўзини билган ҳолда ҳаракат қилган эди. Бу унга қувонч, бахт келтирди. Оиласи дастурхонини нознеъматлар билан тўкин қилишнинг уддасидан чиқа билди. Шуни айтсалар керакда «қаловини топса, қор ҳам ёнади», деб.

Ҳа, ҳозирги иқтисодий қийинчилик даврида оила даромадини кўпайтиришнинг йўли ва усуллари бисёр. Ҳар бир ишга эзгу ният билан астойдил киришилса омад ёр бўлаверади. Бунгатарағайлик тадбиркор Худоёр танлаган йўл ёрқин мисол бўла олади.

Х.МИРЗАЕВ.

Пазандалик сирлари

Ширин кулча тайёрлаш учун аввал хамиртуруш ачитиб олинади. Бунинг учун ярим пиёла сут хамиртурушга солинади ва унга бир қошиқдан ун билан шакар қўшиб аралаштириб, иссиқроқ жойга ярим соат қўйиб қўйилади. Чақилган тухумга шакар қўшиб кўпиртирилади. Сўнг сут, сарёғ (ёки маргарин) қўшилади. Унга аввалдан ачитиб қўйилган хамиртуруш солиниб, ун қўшиб хамир қорилади. Юмшоқ қилиб қорилган хамир уч-тўрт соат иссиқ жойда устини ўраб қўйиб оширилади. Хамир ошгач, ундан турли шаклда кулчалар ясаб, газ патнисга териладида, устига тухум суртиб, газнинг иссиқхонасида пиширилади.

Ширин кулча тайёрлаш учун зарур масаллиқлар: 6 та тухум, 200 гр, сариёғ, 50 грамм ва керагича ун кифоя.

Маъмурахон
ДЎСТЁРОВА
тайёрлади.

«Ишонч» устахонаси

ҚЎЛБОЛА «ХУРЖУН»

Ҳозирги пайтда велосипед энг қулай транспорт воситаси бўлиб қолди. Айниқса бозор-ўчарга ундан бопини тополмайсиз. Лекин, харид қилинган нарсаларни жойлаштириш ва ташишда ундан фойдаланишда анча қийинчилик туғилади. Шундай ҳолларда расмда кўрсатилган мослама сизга яқиндан ёрдам беради. Унинг ўлчамлари шартли бўлиб, велосипедингизга мос ҳолда ўзгартиришингиз мумкин. Қутиларнинг юқори ва ён қисмига ўрнатиладиган темир тутқичларнинг ўлчамини велосипедингизнинг юкхонаси ўлчамига мос равишда оласиз. Уларни бириктиришда бурама михлардан фойдаланинг. 3-расмда кўрсатилган қулоқча қутиларни пастки томонидан кўтариб туради. Уни велосипеднинг пастки рамасига (ўзагига) маҳкамлайсиз. Агарда қутилар доимий турадиган бўлса, бурама мих билан қотириб қўйинг.

Эгамберди ЭГАМОВ,
расмлар
муаллифиники.

МАРКАЗИЙ ОСИЁ ЯНГИЛИКЛАРИ

Қозоғистондаги оғир иқтисодий аҳвол жамиятнинг барча жабҳаларида ҳам тобора намоён бўлиб бормоқда. Би-Би-Си радиосининг билдирган маълумотига қараганда ҳозир республика қамоқхоналаридаги 90 минг маҳбусдан 60 минги турли касалликларга чалинган. Шу йилнинг 9 ойи ичида 107 киши дизентерия касаллигидан вафот қилган. Оқ тубадаги қамоқхонасида ўн киши ўзига-ўзи пичоқ урган. Маҳбуслар овқат ва дори-дармонлар етишмаслигидан шундай қилишган.

***

Туркманистон ташқи ишлар вазири Б.Шихмуродов АҚШга сафар қилиб, у ерда ишбилармонлар билан бўлган учрашувда иқтисодий масалалар хусусида музокаралар олиб борган.

***

АҚШнинг Хьюстон шаҳрида Туркманистон тендерга қўйган Каспий денгизи ҳавзасидаги саккизта коннинг учтасини қайтиб олган. Бу учта кон Эронга яқин ерга жойлашган. Аниқ бўлмаган маълумотларга қараганда бу конларни иккала давлат ишга солмоқчи.

***

Қирғизистон прокуратураси республика Олий Мажлисининг собиқ раиси М.Чўлпонбоев устидан жиноий иш қўзғотган. У давлат маблағини қонунга хилоф равишда ишбилармонлар томонидан ўзлаштиришга ёрдам берганликда айбланмоқда.

***

Кеча Бишкекда МДҲ давлатлари божхона хизмати раҳбарларининг учрашуви очилган. Учрашувда ҳамдўстлик мамлакатлари ҳудудларидан наркотик моддаларни олиб ўтишга қарши биргаликда курашиш масаласи билан бирга нефть, газ ўтказиш учун ягона тариф ишлаб чиқиш ҳам кўзда тутилган.

Мардлар қўриқлайди Ватанни

ОТАДЕК МЕҲРИБОН . . .

Таҳририят топшириғи билан хизматдан қайтаётсам автобусда йўл-йўлакай ўрта ёшлардаги аёл билан йўлдош бўлиб қолдим. Ўзини Наманган шаҳрининг Қўқон кўчасидаги 207-уйда яшовчи фуқаро Ҳафизахон Олимова деб таништирган ҳалиги йўловчи ҳарбий хизмат бурчини ўтаётган ўғлини кўриб қайтаётганлигини, фарзанди соғ-омон юрганлигини, бирга хизмат қилишаётган сафдошлари билан аҳилликларини, айниқса, командирлари отадек меҳрибон, туғишган акаларидек ғамхўр эканликларини айтиб, уларнинг ҳаммасини дуо қилди. Айниқса, Абдумалик Абдулхаев деган наманганлик зобит ҳақида оғзидан бол томиб гапирди.

— Олдинлари ҳарбий хизмат қанақа бўлганлигини яхши биламиз,—дея давом этди Ҳафизахон опа. —Акаларимиз, укаларимиз, қариндош-уруғларимиз, ҳатто узоқлигидан ва бегоналигидан номи ҳам тушингга кирмаган чекка-чекка жойларда йигитлик бурчини ўташган. Уларни хизматга жўнатаётганлар қай тариқа кўз ёш қилганликларини эслайман. Вокзалларда йиғи-сиғи, қиёмат-қойим бўлиб кетарди. Ойлаб хат-хабар олмасдан юракларимиз хун бўлган. Ота-оналар касал бўлишганида фарзандлари дийдорига зор ҳолда ноилож йўлларига термулишарди. Қанчадан-қанча ота-оналар ўғиллари армияда юрган пайтларида оламдан ўтиб кетишган. Шунинг учун Ўзбекистонимиз мустақил бўлганлигига фарзандларимиз ўз юртимизда йигитлик бурчларини ўташаётганликларига минг-мингдан шукур қиламиз.

Кейин аёл ўғли Ҳусниддин армияга жўнаб кетганидан сўнг аввалига роса хавотирланиб юрганлигини айтди.

— Ҳарбий бўлинмага борганимда, — деди аёл, — сал ўтмасдан Ҳусниддинимни чақириб беришди. Ўтган уч-тўрт ой ичида болагинам йигит бўлиб тўлишиб қолибди. Кўзлари чарақлайди. Усти-бошини, туриш-турмушини кўриб кўнглим тоғдек кўтарилди. Она-бола гаплашиб турсак истараси иссиқ, сочлари қўнғироққина йигит келиб мен билан кўришди.

— Командирларимиздан Абдумалик ака Абдулхаев,- деди Ҳусниддин.— Бу киши ҳам ўзимизнинг Наманган шаҳридан бўладилар. Ҳамма болаларни худди ўз укаларидек кўрадилар ва ҳеч ёрдамларини аямайдилар.

А.Абдулхаев Ҳафизахон опага ўғлининг шарт-шароити билан танишишини таклиф этибди.

—Аскарларнинг ётоқхонасини, ошхонасини, жисмоний машқ қилишадиган ўйингоҳларию, кутубхоналарини кўриб кўзларимдан ёш чиқиб кетди,- дейди аёл. —Кроватларидаги кўрпа-ёстиқлари, чойшаблари ҳаммаси қордек оппоқ. Иморатларининг деворларига осилган ёзувлар, аскарларни она-Ватанни севишга, унга содиқ бўлишга чорлаш билан бир қаторда яхшиликка, чинакам инсон бўлишга даъват этади. Аскар йигитлар бир-бировларига саломларини канда қилишмас экан. Мен борган куни пайшанба эди. Тушликка палов дамлашибди. Қўярда-қўймасдан тушликка таклиф этишди. Ўзимизнинг тўйларда тайёрланадиганлардан сира қолишмайди. Хуллас, кўнглим тинчиб, бошим осмонга етиб қайтдим. Айниқса, командирлари Абдумаликнинг сира хавотирланманг, биз уларнинг ҳар бирини ўз укаларимиздай кўрамиз, кеча-кундуз назоратимизда туради, деб тинчлантирганликлари уйдан йўлга чиқаётганимдаги хавотирланишларим бутунлай ўринсиз эканлигини кўрсатди ва фарзандим ишончли қўлларда эканлигига қаноат ҳосил қилдим.

Ҳафизахон опа айтиб берган ўша воқеа хаёлимдан чиқиб ҳам кетгандай бўлганди. Ўтган ҳафта опахонни кутилмаганда кўчада учратиб қолдим.

— Хизрни йўқласам бўларкан,- деди аёл ҳаяжон билан.- Қарангки, ҳозиргина ота-онасини кўргани уйига келган ўғлимнинг командири Абдумаликни кўрдим. Шошманг, сиз ҳам бироз гаплашинг!

Опанинг илтимосини қайтаргим келмади. Ростдан ҳам сал ўтмасдан зобитлик уст-бошида, қопқора жингалак сочли, кўринишидан куч-қувват ёғилиб турган йигит бозор дарвозасидан чиқиб келди. Аёл бизни таништириб қўйгач, агар фурсати топилса, бир дақиқа кўча бўйидаги ўриндиқда суҳбатлашишга таклиф қилдим.

Абдумалик Абдулхаев бундан ўн йилча олдин Россиянинг Горький шаҳридаги олий ҳарбий билим юртига ўқишга киради. Сўнг уни муваффақиятли битириб чиққач, Ленинград округи ихтиёрига юборилди. У ерда собиқ СССР чегараларида сал муддат хизмат қилгач, Ўзбекистон мустақилликка эришади. Она-юртига хизмат қилиш истагида у Мудофаа Вазирлигига ўзини киндик қони тўкилган Ватанига хизматга қайтаришларини сўраб рапорт ёзади, шу билан бир вақтда Ўзбекистон Республикаси Мудофаа Вазирлигига ҳам шундай истак билдириб мактуб йўллайди. Мана, хизматини мустақил Ватанимизда давом эттирмоқда. Унинг ҳарбийларга хос аниқ, жонли сўзларини тинглаганман, ўзимга севикли Ўзбекистонимиз, илдизи узоқ тарихга бориб туташган халқимиз бахтига Абдумалик Абдулхаев сингари зобитлар ҳамиша бор бўлсин, дегим келди.

Илҳомжон ОБИДОВ

Муносабат

ФИКРЛАШ ҲАМ БОЙЛИК

(«Ҳиссиётингизни жиловлай оласизми?» 1997 йил 9 октябрь)

«Ишонч» газетасининг шу йил 9 октябрь сонида «Ҳиссиётингизни жиловлай оласизми?» сарлавҳаси остида босилган доцент Мўминхон Маматовнинг мақоласи менга жуда маъқул бўлди. Чунки мақолада айтилганидек, инсон ҳиссиёти танамиздаги физиологик жараёнлар билан боғлиқ бўлиб, инсон саломатлигига таъсир қилади. Ҳар бир киши ўз кайфиятини бошқаларга ўтказади. Шунинг учун ўзини яхши билган одам яхши кайфиятда бўладиган кишилар билан яқин бўлади. Ёмон кайфиятли одамдан худо асрасин. Бундай одамларнинг оиласи ҳам доим нотинч бўлади. Мақола муаллифи психолог Мўминхон Маматов ана шундай нотинчликларнинг олдини олиш ҳақидаги қимматли фикрларига, маслаҳатларига ҳар бир киши амал қилиши зарур.

Шу мақола муносабати билан психолог М. Маматовга шундай савол билан мурожаат қилмоқчиман.

Маълумки, Президентимиз Ислом Каримов Олий Мажлиснинг IX сессиясида шундай фикрни алоҳида қайд этиб ўтди:

— Демократик жамиятда болалар, умуман, ҳар бир инсон эркин фикрлайдиган бўлиб тарбияланади. Агар болалар эркин фикрлашни ўрганмаса, берилган таълим самараси паст бўлиши муқаррар. Албатта, билим керак. Аммо билим ўз йўлига, мустақил фикрлаш ҳам катта бойликдир.

Мен Собиқ Советлар ҳокимияти даврида 50 йил ўрта мактабларда она тили ва адабиётидан дарс бердим. Ўша вақтда ҳам, айниқса, 8-10 синф болалари жавоб бериш оғирроқ бўлган саволларни берар ва биз: — Ўғлим, ҳозирча бундай саволлар билан бошингни қотирма, катта бўлганингда ўзинг тушуниб оласан, ҳозирча биз нима десак шуни тўғри деб қабул қилавер, дердик. Бу билан биз болаларнинг фикрлаш қобилиятларини бўғиб қўйган эканмиз. Бундай мудҳиш хатоларни бошқалар ҳам қайтармасликлари учун нималарга эътибор бериш керак?

Болалар неча ёшдан ёки қайси синфдан бошлаб мустақил фикрлашга киришади. Шу билан бирга болани мустақил тўғри фикрлашга ўргатиш учун нима қилиш керак?

Ҳамидулла ЙЎЛДОШЕВ,
фахрий педагог, республикада хизмат кўрсатган халқ таълими ходими.

«ИШОНЧ» - 98:

ЯНАДА ҚИЗИҚАРЛИ, РАНГ-БАРАНГ БЎЛАДИ!

Муҳтарам юртдошлар!

Касаба уюшмаларининг ягона республика газетаси «Ишонч»га обуна давом этаяпти. Газетамиз келгуси йили ҳам доимий йўлдошингиз бўлиши учун обунани расмийлаштиришга шошилинг!

«Ишонч» Сизнинг яъни ҳар бир меҳнат кишисининг ижтимоий-сиёсий, иқтисодий, маънавий ҳақ-ҳуқуқларини ҳимоя қилади. Ҳаётингизда дуч келиши мумкин бўлган муаммоларни ҳал этишда керакли маслаҳат беради. Амалий (йўлдошингиз) кўмаклашади.

«Инсон манфаатлари - олий мақсад» — «Ишонч»нинг бош шиори шундай!

Касаба уюшма фаоллари!

Хилма-хил мулк шакллари мавжуд бўлган бозор иқтисодиёти шароитида касаба уюшмаларининг роли ва мавқеини ошириб беришга доир қимматли маслаҳатлар, тажриба ва ташаббуслар ҳақида қизиқарли материалларни мунтазам ўқийсиз.

«Оила даврасида», «Шанба гурунги» саҳифалари, «Биздан сўрабсиз»,»Мунажжим таъбири» ва бошқа ғоят қизиқарли рукнларимиз Сизни ҳаётда янада дадил одимлашга ўргатади.

Яна бир ёқимли янгиликни айтиб қўяйлик: 1998 йилдан бошлаб «Ишонч» ҳар шанба куни 6 саҳифада чиқади. Яъни ҳар шанба кунги 2 бетлик реклама-тижорат саҳифимизда сиз ўзингизни қизиқтирган маҳсулот ва хизматлар ҳақидаги хилма-хил хабарлар билан бирга Ўзбекистон телевидениеси барча дастурларини, Россия давлат ва жамоат телевидениелари дастурлари ҳамда Қозоғистон телекўрсатувлари дастурларини ҳам олиб ўқиш имконига эга бўласиз.

Хуллас, «Ишонч» доимий ҳамроҳингиз бўлса — ҳамиша омад Сизга ёр бўлишига ишонаверинг!

Обунани исталган алоқа бўлимида, «Матбуот тарқатувчи» акциядорлик жамияти маҳаллий бўлимларида расмийлаштиришингиз мумкин.

Бир йиллик обуна бўйича каталог баҳоси:
Якка обуначилар учун — 864 сўм (индекс 133)
Ташкилотлар учун — 1176 сўм (индекс 134)
Эслатма: Ҳар бир вилоят ва Тошкент шаҳрида каталог баҳосига алоқа хизмати ҳақи ҳам қўшилади.

Таклиф

Акциялар ҳақида ёритилса...

Ассалому алайкум таҳририят, ходимлари! «Ишонч» газетасини 1991 йилдан бери ўқиб бораман. Ҳар сонида менга манзур бўладиган, кишини ҳар томонлама мушоҳада қилишга чорлайдиган мақолаларни ўқиб, хордиқ чиқараман.

Меҳнаткашларнинг ижтимоий ҳимояси «Ишонч» газетасининг ҳам энг муҳим вазифаси эканлиги ҳаммамизга маълум. Шу муносабат билан газетада чоп этилган хусусийлаштириш инвестиция фондлари фаолияти, тўғрироғи уларнинг акциялари борасидаги мақолалар менга жуда манзур бўлди.

Келгусида газета саҳифаларида қимматли қоғозлар, яъни акциялар ҳақида янада кўпроқ ва кенгроқ ёритиб борилса деган истаклар билан

Абдушукур САДРИДДИНОВ,
иқтисодчи.

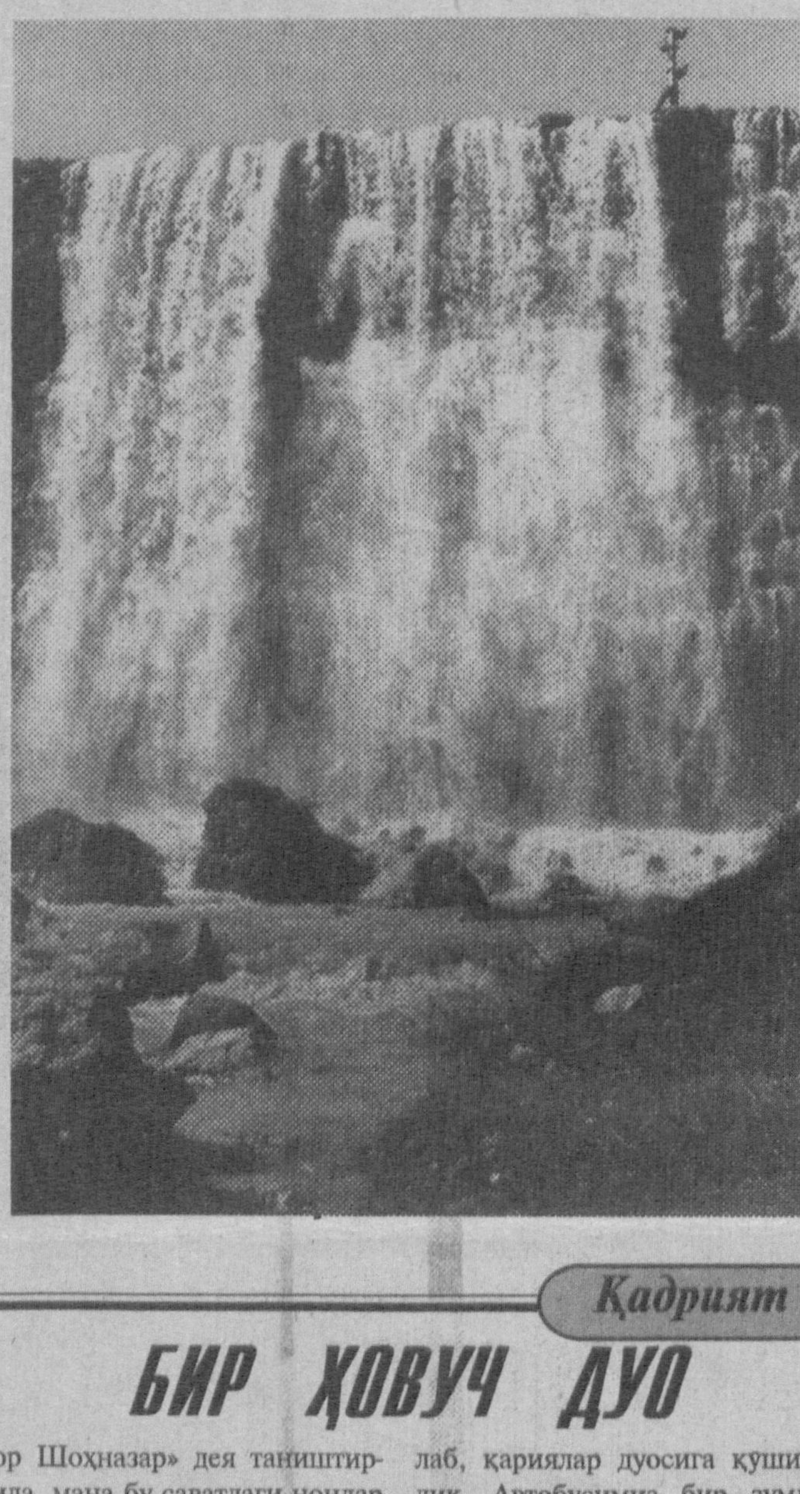

Қадрият

БИР ҲОВУЧ ДУО

«Нукус-Тошкент» йўналишида келаётган автобус Беруний шаҳар шоҳбекатига келиб тўхтаганида, кеч соат еттиларга яқинлашиб қолганди. Йўловчилар билан биргаликда мен ҳам хордиқ чиқариб олиш учун автобусдан тушдим. Йўл чеккасидаги ошхона ҳовлисида бир йигит тандирдан лочира нонларни узиб саватта жойларди. Сават нонга тўлгач, йигит автобусимиз ёнига келиб ўзини «тадбиркор Шоҳназар» дея таништирдида, мана бу саватдаги нонлар янги қурилган тандиримнинг биринчи инъоми, олиб енглар, ош бўлсин, дуо қилсанглар бўлгани,—деди.

Йўловчи қариялардан икки нафари дуога қўл очди. Биз ҳам Шоҳназарнинг келгуси ишларига омад, ўзига омонлик тилаб, қариялар дуосига қўшилдик. Автобусимиз бир зумда лочира нонниng хушбўй ҳидига тўлиб кетди.

Мана шундай бебаҳо ажойиб қадриятларимиз бор экан, халқимиз ҳеч қачон завол топмагай, деган ўй дилимдан бирма-бир ўтди.

Абдуманноп АЗИМОВ.

ТАБИАТГА НИМА БЕРОЛДИК?!

XXI аср бўсағасида инсониятнинг энг глобал муаммоларидан бири шубҳасиз атроф — муҳитдир. Ажаб, нега атроф муҳит?

Демоқчимизки, атроф муҳитнинг ифлосланишига завод чиқиндилари, иситиш системаси завод мўриларидан чиқаётган тутунлар, транспорт носозликлари кабилар сабаб бўлмоқда. Бу ўринда авваламбор ўз шахсимизга тегишли инсонийлик вазифамизни адо қила олаяпмизми?

Сигарет қолдиғини махсус қутиларга ташлаймизми ёки дуч келган жойгами?

Атир ва парфюмериядан фойдаланганимизда озон қатламини ҳеч ўйлаб кўрдингизми?

Дўконимиз, уйимиз ёки кўчамизда ақалли бир дона ахлат қутиси бормикан? Бўлган тақдирда ундан қай даражада фойдаланардингиз?

Ҳақиқатдан эса бу саволлар кундалик ҳаётимизда муҳим ўрин тутади ва аҳамиятлидир. Чунки ўз қўлимиздаги табиат дурдоналарини асрашимиз два унинг қадрига етмоғимиз лозим.

Шаҳарнинг яшил ўтлоқларини кўришимиз мумкин. Бундай жойларни жуда ёқтирасиз албатта. Ахлат яшиклари жойлаштирилган ва ҳар тараф топ—тоза, ям—яшил. Бироқ, бундай жойларни топиш амри маҳол бўлиб қолди. Нега?! Бир воқеани эшитинг...

Олдинда ўғлини етаклаб кетаётган она. Ўғли конфетни еди, қоғозни эса онасига тутқазди. Онаси эса қоғозни ям—яшил ўтлоқ устига ташлади. Қилган ҳаракати гўёки табиийдек, пинагини бузмади.

— Кечирасиз, ахлат қутиси бўла туриб, нега чим устини ифлослантираяпсиз?

— Сизга нима, хоҳласам қутига, хоҳласам истаган еримга.

— Бугун бу ҳаракатни биз қилсак, эртага фарзандларимиз қилади. Ота—боболаримиздан қолган неъматларни келажак авлодга ифлослантирмасдан топширмоғимиз лозим.

— Эҳ, сиз, ёшлар, бир шоколад қоғозидан муҳит ифлосланармиди?

— Сиз бир конфет қоғози, мен дафтар варағи, бошқа биров сигарет қолдиғи...

Тозаликдан асар ҳам қолмайди-ку!

Бу кунлик ҳаётимиздан фақатгина бир кўриниш. Кўпинча шундай ҳолатларга дуч келмаймизми? Нима учун камчиликни ўзимиздан эмас, бошқалардан қидирамиз.

Тажжуб, табиатга биз ҳам ўз ҳиссамизни қўша олмаймизми? Масалан, ҳовлимиз олдига бир ниҳол ўтқаза олмаймизми? Ахлатларни ахлат қутисига ташлай олмаймизми?

Ҳа, хоҳиш бўлса барчасини қила оламиз. Бироз эътибор, бироз истак. Ҳаммаси шу холос! Шундай экан, нимани кутаяпмиз?

Тоза муҳит, бахтли ва тинч дунё, бахтли келажак учун қўлни—қўлга берайлик!

Давур ЖОЗИЛОВ.

Шингил ҳикоялар

ИШОНЧ

Ота-онасидан Марҳабога 7 дона олтин танга мерос қолган. Кичкина келинига тангаларни асраб қўйиш учун берди. Келин тангаларни эски махсининг ичига солиб, токчанинг бир бурчагига қўйди. Орадан анча йиллар ўтибди. Оила янги иморатни қура бошлабди. Маблағ етмай қолганида олтин эсларига тушибди. Келин махсини топибди, лекин уни қоқиштирса тангалар тушмабди. Махсининг товон тарафи тешик эмиш. Келинни совуқ тер босибди.

Қайнона уйга кирса, келин қўлида махсини ушлаганича кўз ёши тўкиб турибди.

— Ҳа келин, сизга нима бўлди?

—Вой ойижон! Ман ўлай, махси тешилибди, олтинлар йўқ! Энди нима қиламан. Олтинни бекитган жойини ўзимдан бошқа ҳеч ким билмасди дея, — ҳўнграб йиглабд юборди.

Қайнона ҳам тарашадек қотиб қолди. Келинининг «Вой ойижон сизга нима бўлди? Ўша тангаларни олмай мен ўлай!» деган сўзлари ҳам қулоғига кирмади. Анчадан кейин ўзига келгач:

— Келган бало шунга урсин! Кўп куйинманг, иморат ҳам битар. Жонимиз, болаларимиз омон бўлсин...

Оила куз пайти янги уйга кўчиб ўтди. Бир куни тушдан кейин қайнона келин эски уйга бориб қолган- қутганларни олиб келишмоқчи бўлишибди. Қуёш чарақлаб турарди. Улар эски ҳовлига киришгач бир бурчакдан нур жилоланаётганига кўзлари тушибди. Иккалалари ҳам қизиқиб ўша томонга яқинлашибдилар. Не ажабки, иккита катта сичқон тангаларни ёйиб унинг устида ўтиришганмиш. Уларни кўрган сичқонлар инларига кириб кетишибди. Санаб кўришса келин йўқотган ўша еттита тилло экан. «Олтин ўғриси» сичқонлар эканини билиб, инсонийликдан чиқмаганликлари учун бир-бирларига шукрона айтишибди.

РИЗҚЛИ МЕҲМОН

Маржонбулоқ кони янги очилган пайт. Янги шаҳарча қурилиши учун келаётган материаллар қўйиладиган омборхона учун қоровул керак бўлиб қолибди. Қоровулликка конга яқин жойдаги бир мактаб ўқитувчиси ишга ўтибди. У омборхона ёнига бир уй бир даҳлиз солди. Хотини очирган жўжалар ва иккита товуқ учун катак ясади. Орадан анча вақт ўтди. Кунлардан бир кун жўраси меҳмон бўлиб келди. Уйда гўшт тамом бўлган эди. Семириб кетган жўжалардан бирини сўйди. Хотинига пишириш учун берди. Хотини жўжанинг ичини тозалабди. Жиғилдонини ёриб, сувда чайқаётганида тўрт дона зиғирдек-зиғирдек ялтиллаган нарса чиқди. Ҳаммасини меҳмон келтирган болалари талашиб тортишиб еган конфет қоғозига ўраб қўйди. Эртасига яна битта жўжа сўйилди. Иккинчи жўжанинг жиғилдонидан ҳам беш дона тилло заррачалари чиқди. Шошиб қолган эр-хотин қолган жўжаларни ҳам сўйишди. Ҳаммасининг жиғилдонидан тилло заррачалари чиқди.

Меҳмоннинг ортидан эр ҳам Самарқандга жўнади. Орадан бир неча йил ўтди. Меҳмон шаҳарликникига жўраси келавермади. Бундан анча хавотирга тушган шаҳарлик яна жўрасиникига йўл олди. Бориб кўрса, чол девор ўрнида ҳашаматли иморат турганмиш. Дарвозалари бақувват, деворлари баланд эмиш. Дарвозахонада ял-янги «Жигули» автомашинаси атрофида чиройли кийинган болакайлар жўжаларни қувлаб юрганмиш. Лиммо-лим ариқда ўрдакчалар сузиб юрганмиш.

Бундан жуда ажабланган меҳмон ўртоғини зўрға танибди. Қотмадан келган ўринган кийимларда кўрган жўраси энди қорин қўйиб, қимматбаҳо костюм-шим кийган, оғзи тўла тилла тиш эмиш. Ўзгаришнинг боисини жўраси қуйидагича баён қилибди:

— «Кон очилган пайтда механизмлар тўлиқ ва сифатли ишламаган. Руда ювилганда кўпинча тилла заррачалари сув билан ўтиб кетган. Уйимиз олдидан оқиб ўтадиган, кечалари тўхтаб қоладиган ариқдан жўжалар овқат излашган, ялтиллаб кўринган нарсаларни ширин қурт-қумурсқа деб ютаверишган. Ўша заррачалар жўжалар жиғилдонида тўпланган. Биласизки, тилло жиғилдонда ҳазм бўлмайди. Буни хотиним кашф қилганидан кейин жўжаларни кўпайтирдик.

Ҳозир жўра, тилло заводидаги асбоб-ускуналар ял-янги япон соатидек аниқ ишлайди. Тилла заррачаларининг биронтасини ҳам ўтказмайди. Лекин бутун бойлигимиз сен ва жўжалар туфайли бўлгани сабаб сен энг азиз меҳмонимизсан. «Меҳмон келар эшикдан, ризқи келар тешикдан» деб бежиз айтишмаган экан.

Ҳотам УМР.

ДОРИ ЎРНИГА САБЗАВОТ ЕНГ

Сельдерей- тозаловчи.

Сельдерей буйрак фаолиятини ва моддалар алмашинувини яхшилаши натижасида организм зарарли моддалардан тозаланади. Бу исбот қилинган. Айни вақтда олимлар бош қотираётган, тушуниб бўлмайдиган парҳез мўъжизадир. Уларнинг аниқлашларича, 100 г сельдерейда 0,5 % ёғ, 1,7% оқсил ва 40 калория бор.

Брюссель карами - асабга даво

Агар қизил (брюссель) карамини биринчи бор совуқ урса, ундаги крахмалнинг шакарга айланиши кузатилади. Биологик тоза мева шакари - юқори сифатли тетиклаштирувчи воситадир. Бу борада брюссель карами шоколаддан кўра соғлиқ учун фойдалироқ.

100 г брюссель карамида 0,6% ёғ, 4,9 % оқсил ва 52 % калория мавжуд.

Сабзи- моддалар алмашинувини яхшилайди

Сабзида қимматли А витамини ўта яшовчан бўлиб, қовурилган ҳолатда ҳам яхши сақланади, шунинг учун ҳам ҳар қандай сабзавот солинадиган таомда унинг бўлиши кони фойда. А витамини моддалар алмашинувини яхшилайди, организмни чиқитлардан тозалайди ва қондаги қизил таначаларни кўпайтириб, терини ҳимоя қилади.

100 г сабзида 0,2 % ёғ, 1,1% оқсил ва 41 калория мавжуд.

Бодринглар — юрак қўриқчиси

Бодринглар -сабзавотлар ичида «тенги йўқ бўлиб, В1, В2 ва В6 витаминларини ўз ичига олади ва айнан улар юрагимизни ҳимоя қилади. Шунингдек, 100 г бодрингда 7 мг С витамини бўлиб, унга организм айниқса, қишда муҳтожлик сезади. Шу билан бирга бодрингнинг ҳар 100 граммида 0,2% ёғ, 0,8% оқсил ва 13 калория бор.

Редис — ошқозонга қувват

Пиширилган редис ўзининг аччиқлигини йўқотади. Лекин бунда у қимматли минералларини сақлаган ҳолда овқат ҳазм қилиш ишини яхшилайди ва иммунитет системаси фаолиятида ҳам темир, руҳ, мис минераллари билан актив иштирок этади. 100 г редисда 0,1 % ёғ, 1% оқсил ва 12 калория мавжуд.

Пиёз- овқат ҳазм қилишда яхши восита

Унинг таркибидаги эфир ёғи сарвдек қоматингизни сақлашда қўл келади. Шу билан биргаликда овқат ҳазм қилиш фаолиятини жадаллаштиради, пешобни яхши ҳайдайди.

100 г пиёзда 30 мг С витамини ҳимоя системасини кучайтирса, 15 мг магний бўлганлиги учун организмни стрессга чидамлилигини оширади. Бундан ташқари унинг ҳар 100 грамида 0,3 % ёғ, 2,4 % оқсил ва 36 калория бор.

Гулкарам — витаминлар хазинаси

Ошқозон оғриғи безовта қилган киши таркибида қўрғошин моддаси бўлган гулкарамдан таом тайёрлаб тановвул қилса, у ўт пуфагига самарали таъсир этиб, бир неча соат ўтгач, ошқозон оғриғи босилади. Уни витаминлар хазинаси дейишимиз бежиз эмас, чунки унинг таркибида А, В, В1, В2, В6 витаминлари, никотин кислотаси ва Е витамини бор. 100 г гулкарамда 0,2% ёғ, 2,4% оқсил ва 27 калория бор.

Хориж матбуотидан Муҳайё ОСТОНОВА таржимаси

Бош муҳаррир :
Саидакром САИДВАЛИЕВ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ:
Л.ГУЛЬ, Э.ЁҚУБОВ, Ф. МУЛЛАЖАНОВ, М. ОТАҚУЛОВ, А.СИЛЕЕНКОВ, А.СУЛТОНОВ, М.ТУЛАГАНОВА, Р.УБАЙДУЛЛАЕВА, Б.УМУРЗОҚОВ, А.ФАРМОНОВ, Ф.ХОЖИҚУЛОВА,Ҳ.ШАЙХОВ, Ф.ШОҲИСМОИЛ, З.ҚОДИРОВ.

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ-56-85-66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-82-18, Наманганда - 6-22-10, Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида - 5-33-71.

Газета 1991 йил 21 мартдан чиқа бошлаган.
Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, "Правда Востока" кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 64560 ; 64561.
Газетага 1994 йил 14 январд а Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 5 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Формати А-2, ҳажми 2 босма табоқ